

Gieten, Naweg 10
Gemeente Aa en Hunze (Dr.)
Proefsleuvenonderzoek IVO-P
Definitief
Steekproefrapport 2018-11/06

Gieten, Naweg 10
Gemeente Aa en Hunze (Dr.)
Proefsleuvenonderzoek IVO-P
Definitief
Steekproefrapport 2018-11/06

Gieten, Naweg 10
Gemeente Aa en Hunze (Dr.)
Proefsleuvenonderzoek IVO-P

Een onderzoek in opdracht van
Aannemingsbedrijf Woningstichting
De Volmacht

Steekproefrapport 2018-11/06
ISSN 1871-269X
Status: concept

Auteur: drs. C.R.C. Schamp
(senior KNA-archeoloog/prospector,
registratienr. Actorregister: 46647395)
Autorisatie: dr. J. Jelsma
(senior KNA-archeoloog/prospector,
registratienr. Actorregister: 35453178)

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Aa en Hunze, namens deze de
archeologisch adviseur, mevr. M. Montforts

d.d. 23 januari 2019

De Steekproef bv werkt volgens de
Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)
4.0/ SIKB-BRL 4000, voor dit onderzoek
protocollen 4002, 4003 en 4004

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, januari 2019

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de
adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
telefoon 050 – 5779784
internet www.desteekproef.nl
e-mail info@desteekproef.nl
kvk 02067214

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding (KNA 4: LS01).....	1
1.1 Ligging van het plangebied (KNA 4: LS01, LS02).....	6
2. Vooronderzoek (KNA 4: LS06).....	7
2.1 Fysische geografie.....	8
2.2 Archeologie (KNA 4: LS04).....	11
2.3 Historische geografie (KNA 4: LS03).....	16
2.4 Archeologische verwachting (KNA 4: LS05).....	17
2.5 Beleid.....	18
3. Veldonderzoek (KNA 4: VS05).....	19
3.1 Werkwijze (KNA 4: VS01 en VS08).....	19
4. Resultaten van het onderzoek (KNA 4: VS05, OS11, OS14, OS15, OS16, SP02).....	22
4.1 Beschrijving van de proefsleuven.....	22
4.2 Bodemopbouw.....	24
4.3 Sporen.....	26
4.4 Het vondstmateriaal.....	28
4.5 Selectievoorstel vondstmateriaal.....	29
5. Waardestelling (KNA 4: VS06).....	30
6. Conclusie (KNA 4: VS05; VS06 en VS07).....	31
6.1 Beantwoording onderzoeksvragen.....	31
6.2 Advies (KNA 4: VS07).....	33

Literatuur

Lijst van Figuren

Appendix I:	Archeologische periode-indeling
Appendix II:	Profielkolommen
Appendix III:	Alle Sporenkaart
Appendix IV:	Sporenlijst
Appendix V:	Foto's Sporen
Appendix VI:	Vondstenlijst
Appendix VII:	Profiel- en Coupetekeningen
Appendix VIII:	Ontwerp nieuwbouw

Samenvatting

In opdracht van de heer J. Boekholt van Woningstichting De Volmacht, via KAW Architecten vertegenwoordigd door de heer M. Waslander, is in een plangebied aan de Naweg 10 te Gieten (gemeente Aa en Hunze) een verkennend archeologisch onderzoek middels proefsleuven uitgevoerd (SIKB-BRL 4000: protocol 4003 en 4004). De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de bestemmingsplanwijziging voor de bouw van zes woningen op het terrein. De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van de zes woningen, betekenen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het plangebied bevindt zich binnen een terrein van hoge archeologische waarde, maar buiten de historische kern.

Op 10 en 11 december 2018 is het onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek bestond uit twee proefsleuven. In beide sleuven samen, bleek slechts één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn. In het plangebied is tijdens het onderzoek de grond intensief onderzocht met een metaaldetector. Dit leverde acht archeologische metalen vondsten op. In het veld is overleg gevoerd met mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) en is het selectiebesluit genomen de proefsleuven niet verder uit te breiden tot het totale oppervlak van het plangebied, maar om het terrein na de aanleg van de proefsleuven verder vrij te geven.

Selectie advies drs. C.R.C. Schamp (senior KNA-archeoloog; Actorregisternr.: 46647395):

Het archeologisch onderzoek op de locatie van de nieuwbouw in plangebied Naweg 10 te Gieten is afgerond. Tijdens het onderzoek zijn aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Echter, deze blijkt niet behoudenswaardig te zijn. In beide sleuven samen, bleek slechts één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn en zijn acht archeologische metalen vondsten verzameld uit het esdek. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat.

Geadviseerd wordt om vijf vondsten (V1, V4, V5 en V7) te selecteren om te deponeren (zie Tabel 3). Dit betreft drie munten (V1, V4 en V7), een boekbeslag (V4) en een koperen gesp (V5). Deze metalen objecten zijn verzameld uit het esdek, maar niet uit sporen. Deze vondsten kunnen ongeconserveerd worden aangeleverd aan het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis, conform de daar gehanteerde voorwaarden. De rest van de vondsten (V2 en V3) kunnen worden gedeselecteerd (zie Tabel 3).

Als bij toekomstig graafwerk ten behoeve van de nieuwbouw in plangebied Gieten, Naweg 10 onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Aa en Hunze (0592-267797 / dhr. B. Lunshof / blunshof@aaenhunze.nl).

Op 23 januari 2019 heeft de archeologisch adviseur van de gemeente Aa en Hunze, mevrouw M. Montforts, laten weten ons advies voor dit plangebied op te volgen: "Geen vervolgonderzoek meer nodig want geen aantoonbare en behoudenswaardige archeologische vindplaats binnen het plangebied".

Administratieve gegevens van het plangebied

Soort Onderzoek	Proefsleuvenonderzoek IVO-P
Provincie	Drenthe
Gemeente	Aa en Hunze
Plaats	Gieten
Toponiem	Naweg
Kaartblad	12G
Centrumcoördinaten plangebied	247.298 / 558.714
Oppervlakte van het onderzoeksgebied	3300 m ²
Geplande oppervlakte proefsleuven	330 m ² (10%)
Bevoegde overheid	Gemeente Aa en Hunze Spieker 1, Gieten Postbus 93, 9460 AB Gieten Dhr. B. Lunshof blunshof@aaenhunze.nl
Keurende senior-archeoloog namens de bevoegde overheid	Gemeente Aa en Hunze mevr. drs. M. Montforts 050-3166861 mmontforts@aaenhunze.nl
Opdrachtgever	Woningstichting De Volmacht dhr. J. Boekholt / j_boekholt@devolmacht.nl via KAW Architecten dhr. M. Waslander / m.waslander@kaw.nl postbus 1527, 9701 BM Groningen 088-5290000 / 06-55748586
OM-nummer	4650723100
AMK-terrein	AMK 14453 esdorp Gieten
Waarnemingsnummers	n.v.t.
ISSNnr.	1871 - 269X
Uitvoerder	De Steekproef bv
Steekproef projectcode	2018 – 11/06
Geomorfologische context	bebouwd
NAP-hoogte maaiveld	circa 17 meter + NAP
Geplande verstoringsdiepte	nog niet bekend
Diepte onderzoek	Maximaal 110 centimeter onder maaiveld
Huidig grondgebruik	bebouwd, tuin, bestraat
Uitvoering veldwerk	10 en 11 december 2018
Beheer en plaats van documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) / DANS / DINO-loket (boorgegevens) Beheer en plaats van documentatie: Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis

1. Inleiding

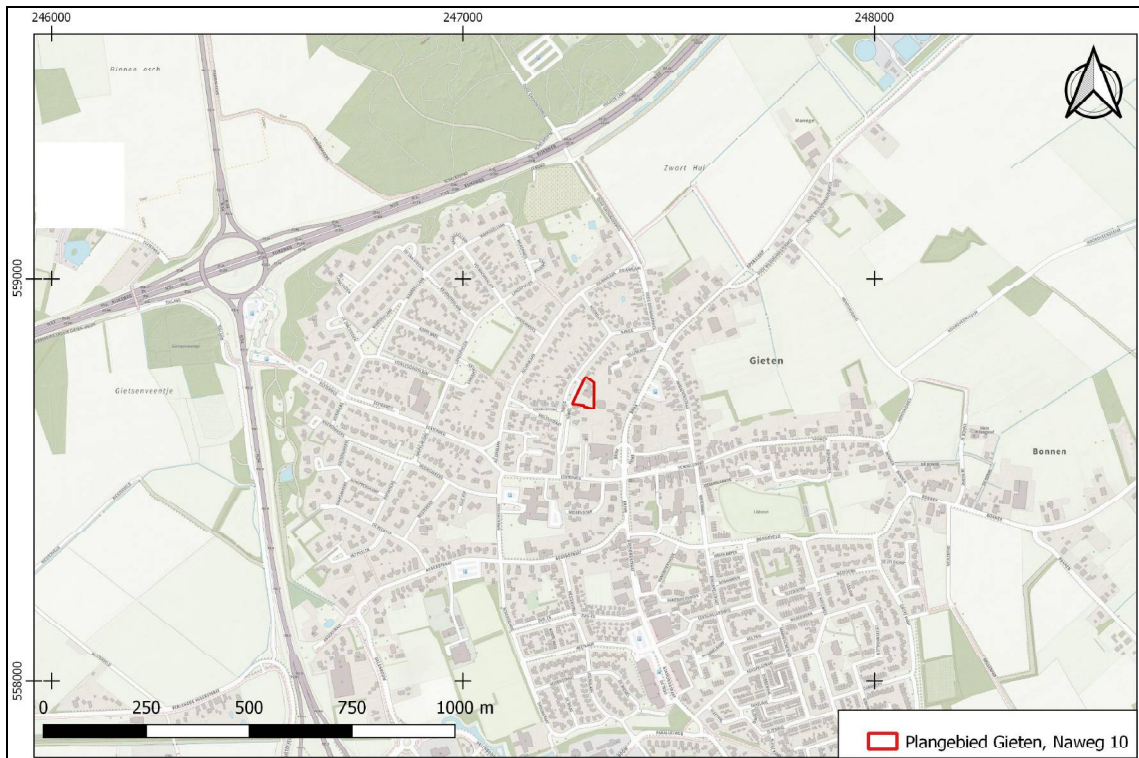
In opdracht van de heer J. Boekholt van Woningstichting De Volmacht, via KAW Architecten vertegenwoordigd door de heer M. Waslander, is in een plangebied aan de Naweg 10 te Gieten (gemeente Aa en Hunze) een verkennend archeologisch onderzoek middels proefsleuven uitgevoerd (zie Figuren 1 en 3).

Het onderzoek bestond uit twee proefsleuven. In beide sleuven samen, bleek slechts één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat.

De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de bestemmingsplanwijziging voor de bouw van zes woningen op het terrein (zie Figuur 2 en Appendix VIII). Het plangebied bevindt zich binnen een terrein van hoge archeologische waarde, maar buiten de historische kern. Direct ten noorden en westen van dit deel van Gieten liggen esgronden. De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van de zes woningen, betekenen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het gehele plangebied heeft een omvang van ongeveer 3300 m². De woningen hebben samen een omvang van circa 480 m². In het plangebied was ten tijde van het veldonderzoek nog bebouwing, bestrating, begroeiing (o.a. bomen) aanwezig.

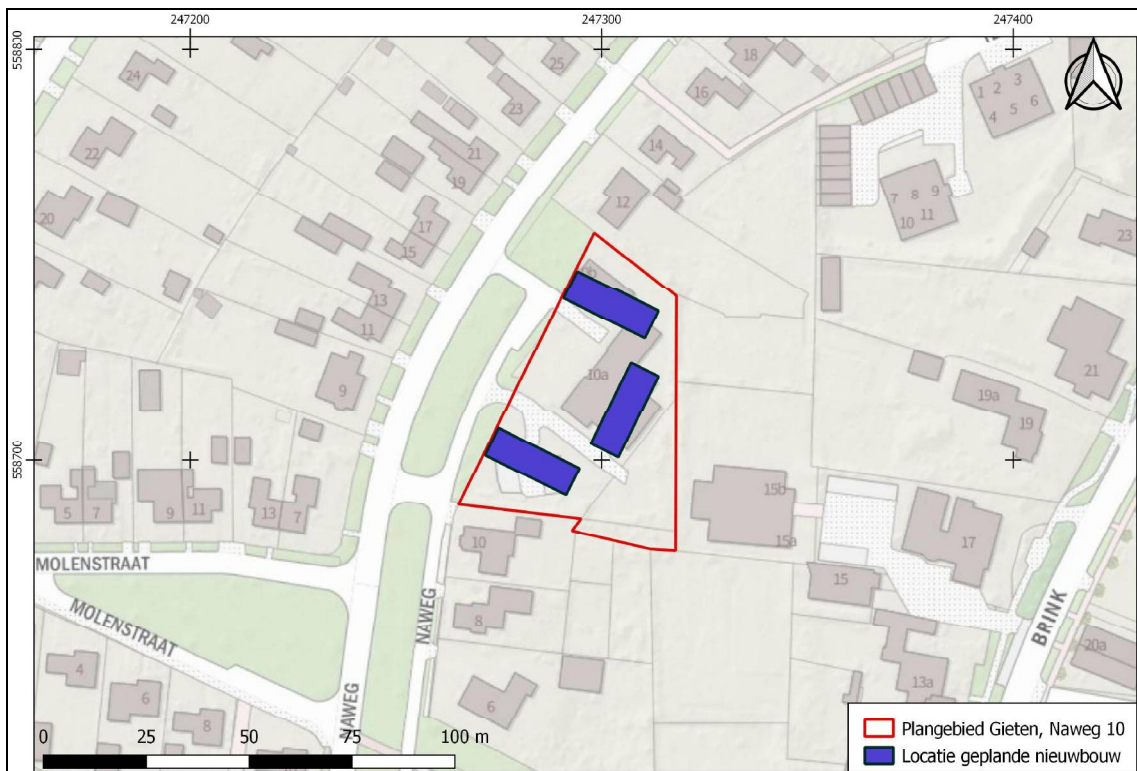
Het onderzoek is een vervolg op het reeds uitgevoerde bureau- en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen in het plangebied dat is uitgevoerd in 2018 door De Steekproef bv (Tulp, 2018a). Naar aanleiding van de resultaten van dat onderzoek heeft de gemeente Aa en Hunze (bevoegde overheid) het selectiebesluit genomen om door middel van proefsleuven na te gaan of er archeologische waarden aanwezig zijn. Indien deze aanwezig zijn en behoudenswaardig worden geacht dan dient na overleg tussen opdrachtnemer, opdrachtgever en de bevoegde overheid, het onderzoek te worden uitgebreid tot onder de te slopen bebouwing. Dit dient bij voorkeur gecombineerd te gebeuren met de sloopwerken in de vorm van een archeologische begeleiding van de sloop van ondergrondse delen.

In oktober 2018 is door De Steekproef bv een Programma van Eisen opgesteld (Tulp, 2018b). Het voorliggend rapport bevat de resultaten van het proefsleuven-onderzoek dat in december 2018 door De Steekproef bv is uitgevoerd. Het doel van dit waarderende proefsleuvenonderzoek (IVO-P, protocol 4003) is om vast te stellen of er archeologische resten aanwezig zijn in het plangebied. Als deze resten aanwezig zijn, wordt vastgesteld waar zij zich bevinden en wat hun aard, ouderdom, diepteligging en gaafheid is.

Figuur 1. Gieten, Naweg 10: Uitsnede van de topografische kaart met het plangebied rood omlijnd (bron: www.pdok.nl).

Het veldwerk is door drs. C.R.C. Schamp (senior KNA-archeoloog), mevr. R. Rap MA en dhr. J. van der Heul MA uitgevoerd conform het PvE en de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.0.

Figuur 2. Gieten, Naweg 10: Plangebied en locatie geplande nieuwbouw.

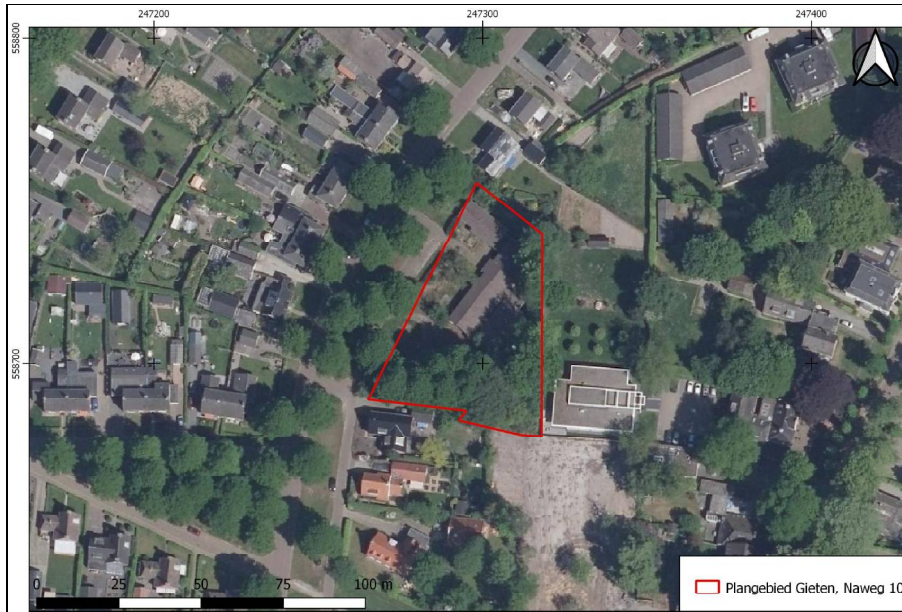
In het PvE (Tulp, 2018b) zijn de volgende onderzoeksvragen voor dit onderzoek opgesteld:

Onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek

- Wat is de stratigrafie en graad van gaafheid van de bodem?
- Zijn er archeologische grondsporen en zo ja wat is de (horizontale en verticale) begrenzing?
- Wat is de aard en ouderdom van de sporen; zijn er structuren te herkennen?
- Wat is de gaafheid van de sporen?
- Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
- Zijn er in binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig anders dan scherven aardewerk, zoals grondsporen (paalkuilen, etc.), houtskoolconcentraties, vondstconcentraties, etc.?
- Zijn de aangetroffen vindplaats(en) behoudenswaardig?
- Aan de beantwoording van welke NOaA 2.0-onderzoeksvragen kan dit onderzoek een bijdrage leveren? Wat is deze bijdrage, per onderzoeksthema?

1.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied bevindt zich in het noorden van het dorp Gieten, ter hoogte van de Naweg nummer 10 (zie Figuren 1, 2 en 3). Het plangebied was ten tijde van het veldonderzoek nog bebouwd met een voormalig groene kruis gebouw. Verder bestond het perceel uit de tuin rondom het gebouw en bestrating (toegangsweg en parkeermogelijkheden). Het westelijke deel is een grasstrook met bomen tussen de Naweg en een smalle vertakking van de Naweg (Figuur 4).

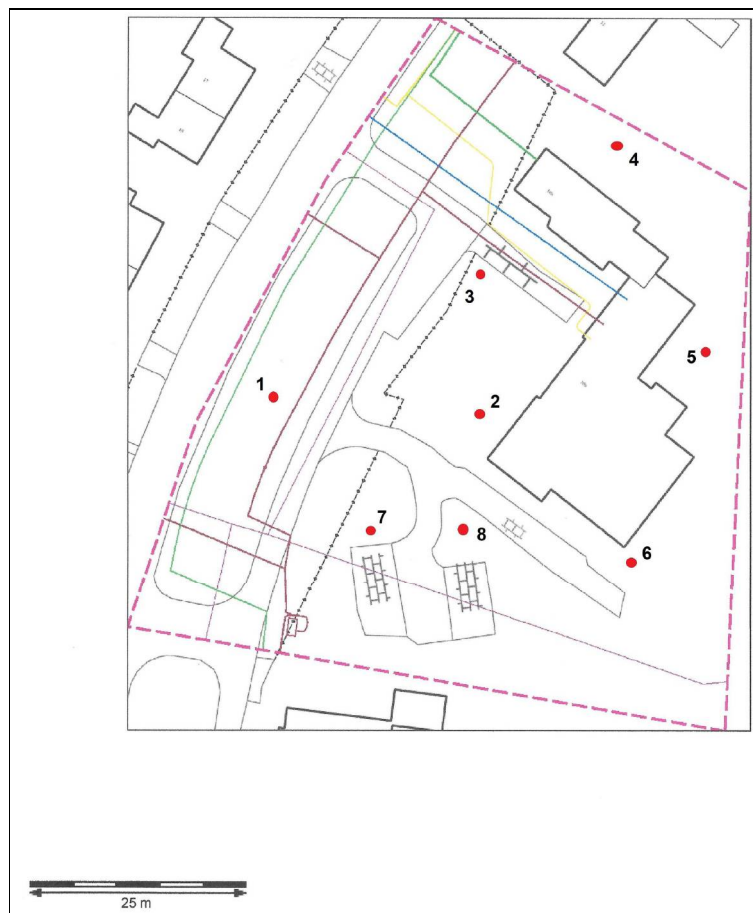
Figuur 3. Gieten, Naweg 10: Luchtfoto van het plangebied met de omgeving. Het plangebied is rood omlijnd (bron: Google Earth).

Figuur 4. Gieten, Naweg 10: Foto van het noordelijke deel van het plangebied ten tijde van het onderzoek in december 2018. De foto is genomen richting het noordoosten.

2. Vooronderzoek

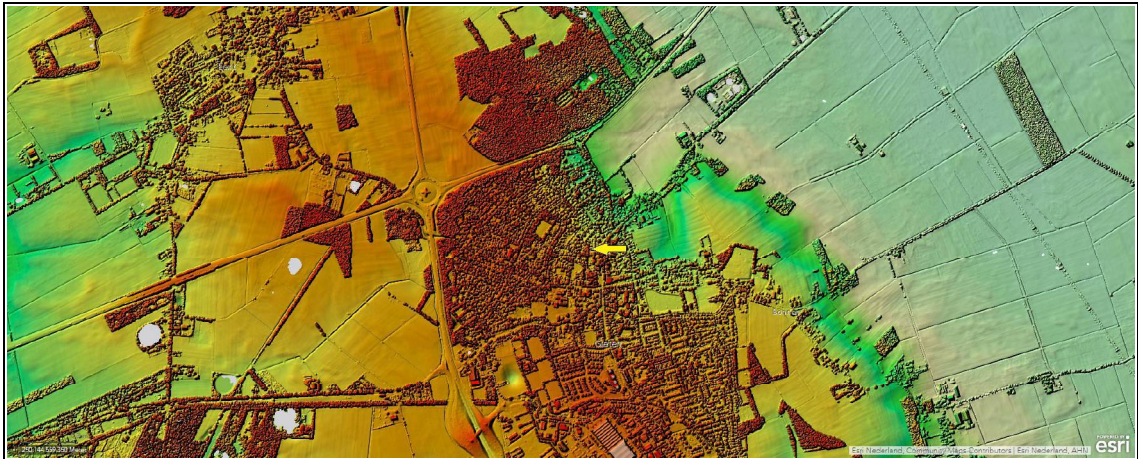
Voor dit hoofdstuk is gebruik gemaakt van het rapport van het inventariserend archeologische onderzoek dat voor het terrein is uitgevoerd, waarbij boringen zijn gezet (Tulp, 2018a; zie Figuur 5) en het Programma van Eisen (Tulp, 2018b). De hieruit overgenomen gegevens zijn cursief weergegeven en zo nodig aangevuld. De gebruikte bronnen voor het bureauonderzoek zijn opgenomen in de literatuurlijst aan het einde van dit rapport. Voor de archeologische periode-indeling wordt verwezen naar Appendix I.

Figuur 5. Gieten, Naweg 10: Overzicht van de boorlocaties van het onderzoek dat in 2018 is uitgevoerd (Tulp, 2018a). De ligging van het plangebied is aangegeven met een roze onderbroken lijn. De nummers en rode punten geven de boringen weer.

2.1 Fysische geografie (KNA 4: LS04)

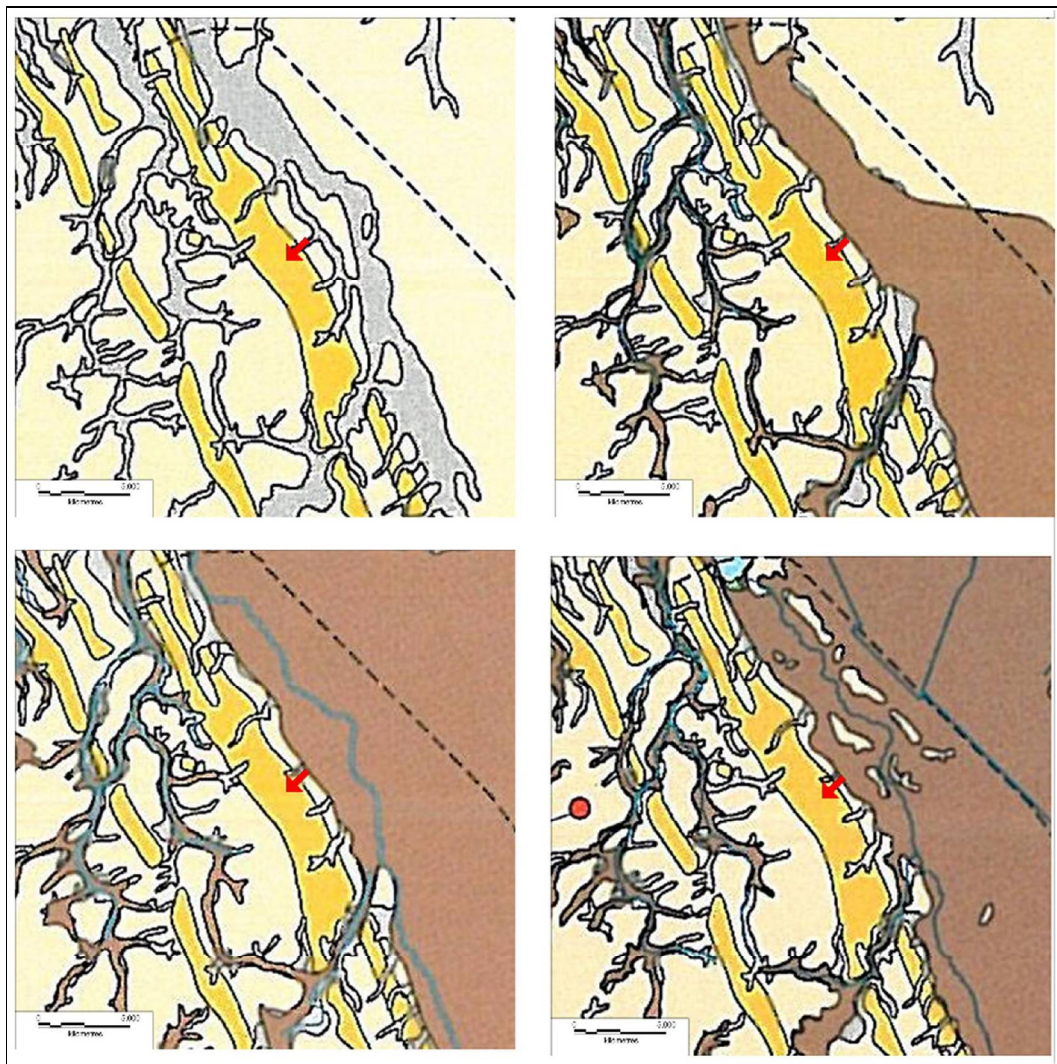
“Op een detail van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; Figuur 6) is te zien dat Gieten op een hogere rug (de Hondsrug) is gelegen.”

Figuur 6. Gieten, Naweg 10: Detail van de hoogtekkaart; de ligging van het plangebied is met een gele pijl aangegeven. Gebieden met een oranje en rode kleur liggen hoger dan de lichtgroene en grijzere kleuren. De gebouwen en bomen zorgen voor een vertekening (naar: www.ahn.nl).

“Ten oosten van Gieten ligt een lager beekdal. Het plangebied ligt circa 17 meter boven NAP. Het gebied lijkt zowel in de prehistorie als in latere tijden droog genoeg te zijn geweest voor menselijke bewoning (Figuur 7); het v een bereikt het plangebied niet.”

“Gieten ligt als geheel op een heuvelrug, een ijsstroomrug of "megaflute" (code 10B14). Ten oosten van de bebouwde kom is een droogdal, een langgerekte ondiepe dalvormige laagte (code 22R21). Het terrein loopt verder af naar een beekdal dat verder naar het oosten ligt. Dit landschap is voornamelijk in de voorlaatste ijstijd gevormd” (Tulp, 2018 a en b)

Figuur 7. Gieten, Naweg 10: Uitsneden uit de *Atlas van Nederland in het Holoceen* (Vos et al. 2011). Van links naar rechts boven: de situatie rond 9000 vC en 3850 vC; onder rond 2750 vC en 1850 nC. De kaarten zijn naar het noorden gericht. De ligging van het plangebied is met een rode pijl aangegeven. Legenda: geel – dekzandgebied boven 0 m NAP; grijs – riviervlakte en beekdalen; bruin – veengebied; felgeel – stuwwallen, gestuwde keileemheuvels en -ruggen.

“Op de fysisch-geografische kaart (niet afgebeeld) ligt Gieten op de rand van een heuvelrug in het westen (de Hondsrug; fysisch-geografische classificatie Gh1na, waarbij 'G' staat voor glaciaal: landijsafzettingen, grondmorene, binnen 120 centimeter onder het maaiveld; 'n' staat voor dekzand 40 tot 120 centimeter dik; 'a' staat voor een cultuurdek dikker dan 40 centimeter) en een erosiedal in het oosten (Bl1, waarbij 'B' staat voor periglaciaal: vormen ontstaan door werking van water en bodemijs in een koud klimaat). Anderhalve kilometer ten oosten van Gieten is een beekdal.”

“Op de bodemkaart (niet afgebeeld; www.zoeken.cultureelerfgoed.nl) zijn ten westen van de bebouwing podzolgronden ingetekend (code Hd21 en Hn21/23). Verder zijn rondom looppodzolgronden aanwezig (code cY21/23). Looppodzolgronden bevatten een door de mens opgebrachte bovengrond bestaande uit plaggen of potstalmest om de bodem vruchtbaarder te maken. Door de opgebrachte laag kunnen archeologisch interessante bodemlagen goed bewaard zijn gebleven. De grondwatertrap rond het plangebied is trap VII, met een gemiddeld hoogste grondwaterstand van 80 tot 140 centimeter beneden het maaiveld en een gemiddeld laagste stand van meer dan 120 centimeter beneden het maaiveld (www.maps.bodemdata.nl). Volgens de publicatie van Spek & Ufkes (1995: 94, es-nummer 93) ligt het plangebied net binnen de oorspronkelijke Noordesch. Dit is een es met een omvang van 80 hectare. De es is ter plaatse van de nieuwbouw en de autoweg over de Hondsrug verloren gegaan. De Noordesch bevat meerdere vindplaatsen uit het paleolithicum, mesolithicum, neolithicum, ijzertijd en middeleeuwen.” (Tulp, 2018 a en b)

2.2 Archeologie (KNA 4 LS04)

“Voor een kort overzicht van de verschillende perioden wordt verwezen naar Appendix I. Uit het plangebied zijn geen archeologische meldingen bekend (Figuur 8 en Tabel 1). Het huidige onderzoek staat ingetekend als nummer 1. De onderstaande gegevens zijn afkomstig van de website van Archis III of uit afzonderlijke onderzoeksrapporten.

Op Figuur 8 zijn twee Archeologische MonumentenKaart (AMK)-terreinen ingetekend. Melding A is een terrein van hoge archeologische waarde, namelijk restanten van havezate Entinge, ook wel bekend als het Huis te Bonnen uit het begin van de zeventiende eeuw. De andere melding betreft de historische kern van esdorp Gieten, ook een terrein van hoge archeologische waarde. Het plangebied bevindt zich binnen deze kern.”

“De meeste nummers in Figuur 8 hebben betrekking op archeologische onderzoeken die in de omgeving zijn uitgevoerd. De meeste onderzoeken betreffen booronderzoeken waaruit bleek dat de bodem verstoord was (melding 2 Vissinga 2006; melding 3 Wieringa & De Roller 2015; melding 4 Jelsma & Tulp 2002; melding 7 Dijk 2010; melding 9 Buitenhuis & Mulder 2005; melding 23 Jelsma & Tulp 2003). Aan de Brink is in 2014 door De Steekproef een booronderzoek uitgevoerd dat in combinatie met een verstoorde bodem vier scherven aardewerk opleverde. Drie scherven waren sterk verweerd en waren niet nauwkeuriger te dateren dan in de periode ijzertijd tot en met middeleeuwen; de vierde scherv dateerde uit de nieuwe tijd (melding 8 Bongers 2014).”

“Melding 10/11 is de melding van een archeologische begeleiding die in 2010 is uitgevoerd door het ARC (De Wit 2010). Hierbij zijn karrensporen, paalsporen en een greppel opgegraven. Het aangetroffen aardewerk dateert uit de ijzertijd, vroeg-romeinse tijd, middeleeuwen en de nieuwe tijd. Ook zijn er twee vuurstenen afslagen gevonden, die niet nader gedateerd zijn dan uit de periode paleolithicum - ijzertijd”

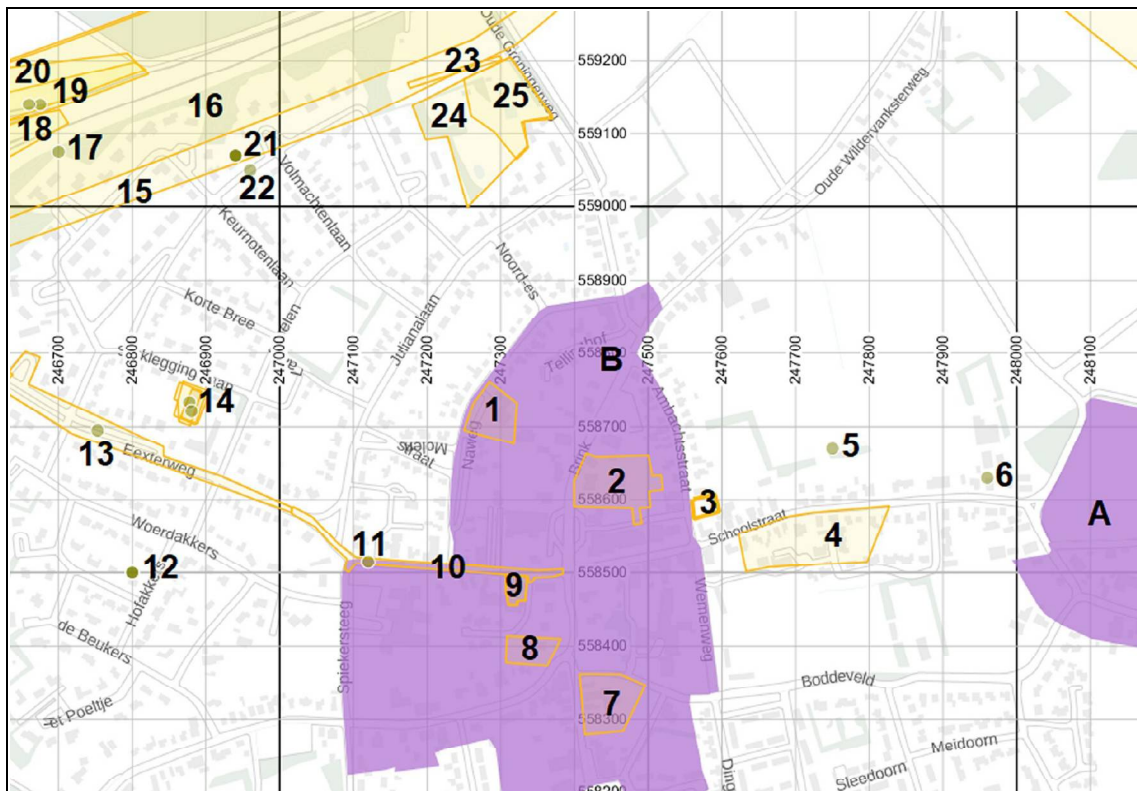
“Melding 13 is een archeologische begeleiding die door het ARC is uitgevoerd in 2012. Bij dit onderzoek is een opvallende hoeveelheid archeologische sporen opgegraven en vondsten gedaan. De sporen bestaan uit een karrensporen uit de nieuwe tijd, grondverbetering voor de aanleg van een es, greppels, sloten, een haard, diverse kuilen en paalsporen. Ook zijn twee crematiegraven met een bijhorende kuil uit de ijzertijd opgegraven. In één van deze graven werd behalve aardewerk ook een minuscuul fragment van een bronzen schakelketting gevonden. Verder is er een afvalkuil gevuld met resten van mislukte aardewerkproductie uit de ijzertijd opgegraven. Melding 14 is een terrein waar RAAP in 2015 een booronderzoek en als gevolg van een deels intact esdek ook een proefsleuvenonderzoek heeft uitgevoerd. Hierbij zijn onder een circa halve meter dit esdek enkele kuilen opgegraven. Het aardewerk duidt op een datering in de ijzertijd (Hielkema 2015a). Het onderzoek resulteerde in een definitieve opgraving van het terrein (Hielkema 2015b). Tijdens de opgraving zijn kuilen, paalkuilen, greppels en een hutkom aangetroffen. De meeste aardewerkscherven, enkele verbrande leemfragmenten en een weefgewicht dateren uit de midden ijzertijd. Twee scherven zijn mogelijk ouder. Aangenomen wordt echter dat de meeste sporen onder het esdek uit de midden ijzertijd dateren. Twee fragmenten Angelsaksisch aardewerk zijn in de omgeving van de hutkom aangetroffen; de hutkom dateert vermoedelijk uit de vroege middeleeuwen. Onderin het esdek zijn scherven kogelpotaardewerk gevonden, uit de late middeleeuwen A.”

“De meldingen ten noordwesten van het plangebied hebben vooral te maken met de verbreding van de autoweg N33. Meldingen 15 en 16 zijn booronderzoeken

die Oranjewoud in 2011 heeft uitgevoerd langs het hele traject. Nummer 18 is een bureauonderzoek uit 2004 van Vestigia. In 2007 is een booronderzoek uitgevoerd door het ADC (melding 19), waarbij scherven aardewerk, vuursteen afval en houtskool is gevonden met een onbekende datering. Hier is in hetzelfde jaar door het ADC een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn twee kuilen met onbekende datering opgegraven en zijn elf scherven aardewerk verzameld uit de late ijzertijd."

"Meldingen 24 en 25 zijn de verkennende en karterende fasen van booronderzoeken uitgevoerd door het ADC in 2011. Hierbij is de aanwezigheid van een esdek vastgesteld. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen (Van Rooij 2011)."

"De overige vondsten zijn losse vondsten. Melding 5 is een geslepen stenen bijl die tijdens het aardappelrooien is gevonden. De bijl dateert uit het neolithicum. Melding 6 is de vondst van een vuurstenen bijl uit dezelfde periode. Melding 12 beschrijft enkele losse vondsten: aardewerk uit de periode ijzertijd tot vroege middeleeuwen en uit de late middeleeuwen en vuursteen uit het neolithicum. Melding 17 is de vondst van de ligger van een maalsteen uit de periode neolithicum tot en met ijzertijd. Melding 21 betreft vooral materiaal uit de romeinse tijd en drie scherven en vuursteenmateriaal uit het neolithicum. Aardewerk uit de romeinse tijd, paalgaten, standgreppels en greppels van onbekende datering zijn ook gemeld bij nummer 22." (Tulp, 2018 a en b)

Figuur 8. Gieten, Naweg 10: Archeologische kaart van de omgeving van het plangebied. Het plangebied is met nummer 1 aangegeven. Gele vlakken geven archeologische onderzoeken weer, de cirkels vondstlocaties, AMK-terreinen zijn paars ingekleurd en de nummers verwijzen naar de meldingen in Tabel 1 (bron: Archis III).

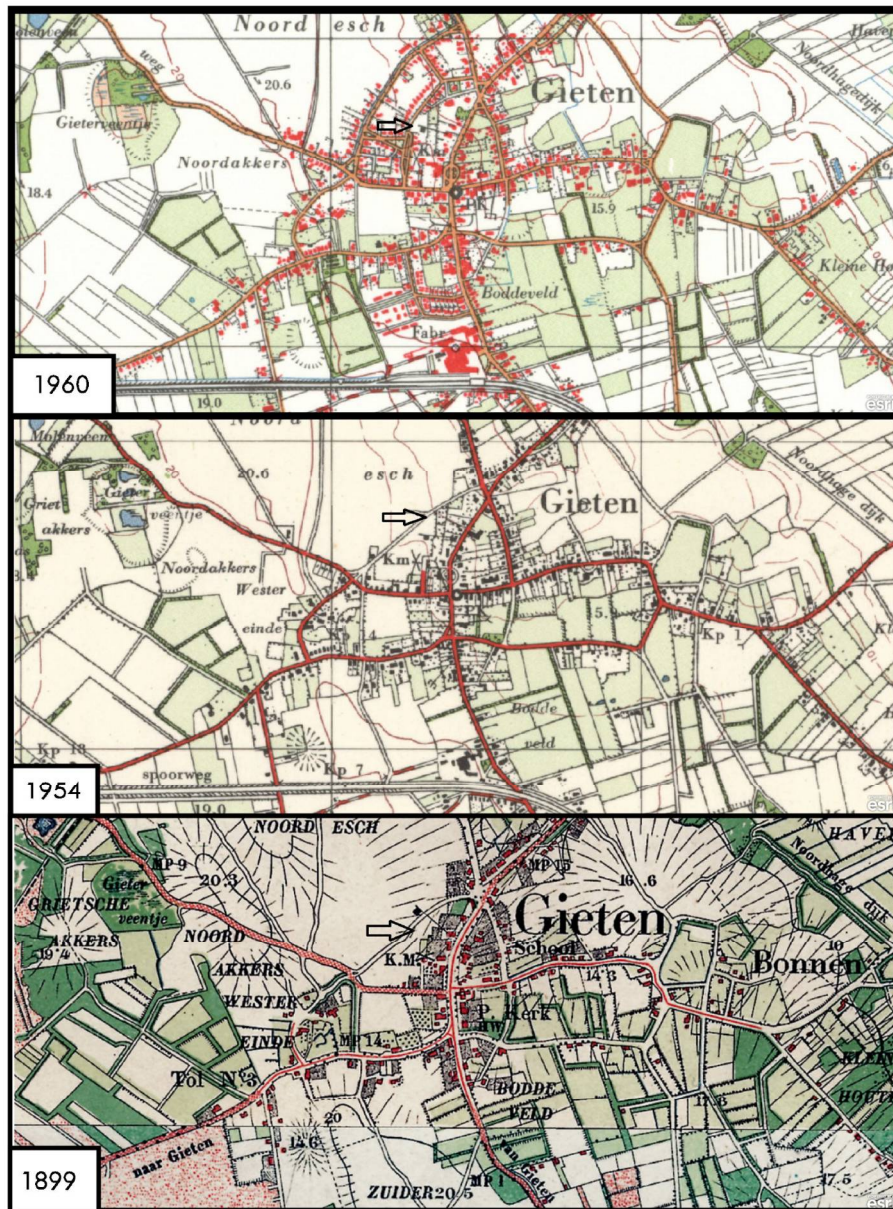
Tabel 1: Archeologische waarden rond het onderzoeksgebied. Voor de ligging zie Figuur 8.
Afkortingen: ABU=bureauonderzoek, ABO=booronderzoek, ABE=begeleiding,
APP=proefputten.

CMA / CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
monumenten			
160	190,904 / 466,006	neolithicum, ijzertijd en middeleeuwen	nederzetting
12849	191,099 / 465,728	middeleeuwen - nieuwe tijd	nederzetting
onderzoeken			
2261482100	191,458 / 466,473		ABO; intact veldpodzol, geen archeologische indicatoren, vervolgonderzoek geadviseerd
2336650100	191,646 / 465,811		ABU; vervolgonderzoek (IVO-O) geadviseerd op basis van de bodem
2380706100	191,640 / 466,700		ABO; aanvullende karterend booronderzoek en IVO-P geadviseerd
2400534100	191,553 / 466,651		IVO-P: 3 kuilen waargenomen; terrein is vrijgegeven
2408927100	191,697 / 465,855		ABU; IVO-P geadviseerd
2424219100	191,698 / 465,849		IVO-P (na 2408927100); groot deel verstoord tot diep in C-horizont; in werkput 1 ongestoorde haarpodzol zonder vondsten/sporen; terrein is vrijgegeven
3296874100	191,436 / 465,785		ABO; verstoord; geen vervolgonderzoek geadviseerd
waarnemingen			
2774950100	191,000 / 466,030	neolithicum midden B	scherven trechterbeker-aardewerk, kuil
		ijzertijd	scherven aardewerk
		middeleeuwen vroeg	scherven aardewerk en ijzerslakken
2939259100	190,420 / 466,500	neolithicum - ijzertijd	granieten maalsteen
3144828100	190,370 / 466,120	neolithicum laat - bronsijd	grafheuvel
2944815100	190,350 / 466,800	neolithicum laat - bronsijd	grafheuvel
2371172100	190,873 / 466,331	middeleeuwen-nieuwe tijd	scherf aardewerk
2944831100	191,250 / 466,150	bronsijd laat - ijzertijd	urnenveld
3214771100	191,000 / 466,050	paleolithicum - neolithicum	2 stukken verbrand bot

		paleolithicum - neolithicum - midden B	1 vuurstenen kling
		paleolithicum - bronstijd vroeg	8 stukken vuursteenafval, vermoedelijk trechterbekercultuur
		mesolithicum midden - laat	1 vuurstenen trapezium
		neolithicum midden B	10 scherven aardewerk, 1 vuurstenen spits
		neolithicum - romeinse tijd	stukken natuursteen
		neolithicum midden B - ijzertijd	2 scherven aardewerk
		neolithicum midden B - romeinse tijd	5 scherven aardewerk
		neolithicum - middeleeuwen laat	stuk verbrand leem
		middeleeuwen laat A	1 scherp Paffrath-aardewerk
		onbekend	2 stukken houtskool
2121773100	190,900 / 465,685	bronstijd laat - middeleeuwen, ijzertijd en volle middeleeuwen sterkst vertegenwoordigd	sporen van palen, greppels, waterputten drie plattegronden van gebouwen en een spieker uit volle middeleeuwen twee waterputten uit late middeleeuwen scherven aardewerk
2185618100	190,882 / 465,691	bronstijd laat - middeleeuwen, ijzertijd en volle middeleeuwen sterkst vertegenwoordigd	zie waarneming 2121773100

2.3 Historische geografie

“Het plangebied heeft tot circa halverwege de jaren vijftig van de vorige eeuw net buiten de bebouwde kern van Gieten gelegen (Figuur 9). Vanaf 1970 staat de huidige bebouwing binnen het plangebied op de topografische kaarten (www.topotijdreis.nl); voorafgaand aan deze bebouwing was het plangebied tot zover bekend niet bebouwd.” (Tulp, 2018 a en b)

Figuur 9. Gieten, Naweg 10: www.topotijdreis.nl). Van boven naar beneden zijn de kaarten uit 1960, 1954 en 1899. De kaart is verschaald en naar het noorden gericht. De ligging van de westelijke rand van het plangebied is met een zwarte pijl aangegeven.

2.4 Archeologische verwachting (Tulp, 2018: 8)

Aard en ouderdom van de vindplaats(en)

De aard van de vindplaats is onbekend. De aardewerk scherven die gevonden werden bij het vooronderzoek werden gedateerd in de ijzertijd/romeinse tijd en ijzertijd/middeleeuwen. De datering van de mogelijke vindplaats ligt vermoedelijk tussen de ijzertijd en middeleeuwen in. Eerdere of latere periodes kunnen echter niet worden uitgesloten.

Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en)

De begrenzing van de vindplaats is onbekend.

Structuren en sporen

Grondsporen kunnen onder meer bestaan uit paalgaten, karrensporen, hutkommen, afvalkuilen, waterputten of greppels. Deze grondsporen zullen in of onder de bouwvoor liggen. Dergelijke sporen kunnen deel uitmaken van structuren zoals huisplattengronden of spiekers. Ook is er een kans op urnen en grafstructuren.

Artefacten: anorganisch

Vondsten uit het plangebied zullen hoogstwaarschijnlijk dateren uit de perioden ijzertijd tot en met de nieuwe tijd. Verwachte anorganische artefacten zijn voornamelijk aardewerk, maar ook met bewerkt (vuur)steen, keien, verbrande leem en mogelijk metalen voorwerpen moet rekening worden gehouden.

Artefacten: organisch

Organische artefacten kunnen bestaan uit houtskool of uit bot-, hoorn- en houtresten die zich onder de waterspiegel bevinden (bv. in diepere sporen zoals waterputten). De verwachting voor niet verbrand organisch materiaal is gezien de bodemsoort (zand) laag. Verbrand organisch materiaal kan bewaard gebleven zijn.

Archeozoölogische, botanische en fysisch-antropologische resten

Verbrande mensen- en dierenbotten, macroresten (bv. verkoolde zaden en granen) of botten / macroresten / pollen die zich onder de waterspiegel bevinden (bv. in diepere sporen zoals waterputten) zullen bewaard zijn gebleven. De verwachting voor niet-verbrande of in droge context bewaarde paleo-ecologische resten is, gezien de bodemsoort, laag.

Motivatie

Het plangebied ligt binnen een AMK terrein van hoge archeologische waarde. Het betreft de historische kern van het esdorp Gieten dat gedateerd is in de middeleeuwen. Onderzoeken in de omgeving tonen echter aan dat er vondsten zijn gedaan uit de periode steentijd tot nieuwe tijd. Vondsten gedaan tijdens het vooronderzoek dateren uit de ijzertijd/romeinse tijd/middeleeuwen.

Archeologische stratigrafie en diepte van de vondstlagen

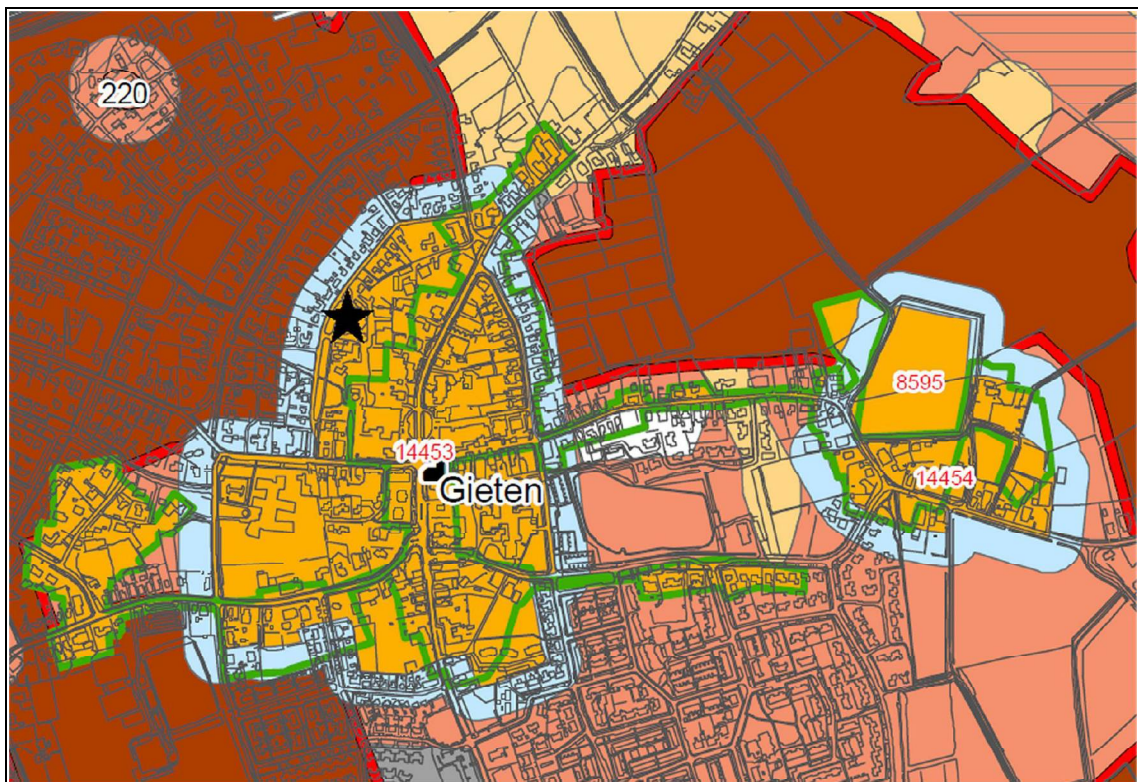
In het aanwezige zand is onder een esdek een podzolbodem gevormd. Het gaat om de B-horizont (inspoelingslaag), de BC-horizont (overgangslaag) en de C-horizont (gele zand). De dikte van bouwvoor met het restant van een esdek bedraagt tussen de 50 en 85 centimeter. De vondsten zijn hier net onder, in de B-horizont, gedaan.

Gaafheid en conservering

De gaafheid van de sporen is nog onbekend. De organische conservering is, gezien het bodemtype (zand), naar verwachting laag.

2.5 Beleid

“Een detail van de archeologische beleidsadvieskaart uit 2011 (Van Putten et al. 2011) is weergegeven in Figuur 10. Het plangebied is hierop met een zwarte ster aangegeven. Het plangebied ligt volgens deze kaart binnen een terrein van archeologische waarde, de dorpskern van Gieten, maar net buiten de historische kern die met een groene lijn wordt aangegeven. Aangrenzend aan het dorp zijn esgronden bekend (bruin ingetekend). Het plangebied ligt tegen een esgrond aan. Volgens Spek & Ufkes ligt het plangebied net binnen deze es, hetgeen zou betekenen dat er een provinciaal belang is. Voor essen geldt dat bij bodemingrepen van meer dan 500 m² en dieper dan 30 centimeter een verkennend booronderzoek noodzakelijk is. Bij een intact bodemprofiel dient een proefsleuvenonderzoek te worden uitgevoerd. Voor terreinen van hoge archeologische waarde geldt dat er gestreefd wordt naar behoud in situ. Indien dit niet mogelijk is dan wordt een opgraving voorgeschreven. Met een verkennend booronderzoek wordt eerst gekeken of de bodem nog redelijk intact is.” (Tulp, 2018a)

Figuur 10. Gieten, Naweg 10: Uitsnede van de beleidsadvieskaart van de gemeente Aa en Hunze (naar: Van Putten et al. 2011). De zwarte ster is het plangebied, bruin is esgrond, zalmkleur is hoge archeologische verwachting, lichtoranje is middelhoge archeologische verwachting, fel oranje is historische kern met in lichtblauw een bufferzone eromheen.

3. Veldonderzoek

3.1 Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd conform KNA 4.0 (Leidraad Inventariserend Veldonderzoek BRL 4000 protocol 4003) en het Programma van Eisen (Tulp, 2018b). Met het proefsleuvenonderzoek is circa acht procent (254 m²) van het totale oppervlak van het plangebied (van ongeveer 3300 m²) door middel van proefsleuven onderzocht (SIKB-BRL 4000 protocol 4003: IVOP; zie Figuur 11). Er zijn twee proefsleuven gegraven, waarbij slechts een klein deel van proefsleuf 1 en 2 over het meest zuidelijk gelegen geplande bouwblok kon worden aangelegd. Dit kwam omdat slechts een deel van het plangebied geschikt was voor de aanleg van proefsleuven. In het plangebied waren namelijk nog bebouwing en bestrating aanwezig en er bleken op basis van de KLIC-melding ook nog kabels en leidingen in de grond te zitten. Daarnaast stonden in het plangebied nog een aantal forse bomen die het draaibereik van de kraan waarmee de putten zijn gegraven belemmerde. Van de meest zuidoostelijk geplande proefsleuf (put 2) is bovendien de lengte van de put in het oosten ingekort, vanwege een nog bestaande schuur. Proefsleuf 1 (put 1) had een min of meer noordoost-zuidwest oriëntatie en proefsleuf 2 (put 2) een noordwest-zuidoost oriëntatie (zie Figuur 11). In totaal is 254 m² opgegraven.

Figuur 11. Gieten, Naweg 10: Sfeerfoto tijdens het aanleggen van het vlak van proefsleuf 1. De foto is genomen richting het zuidwesten.

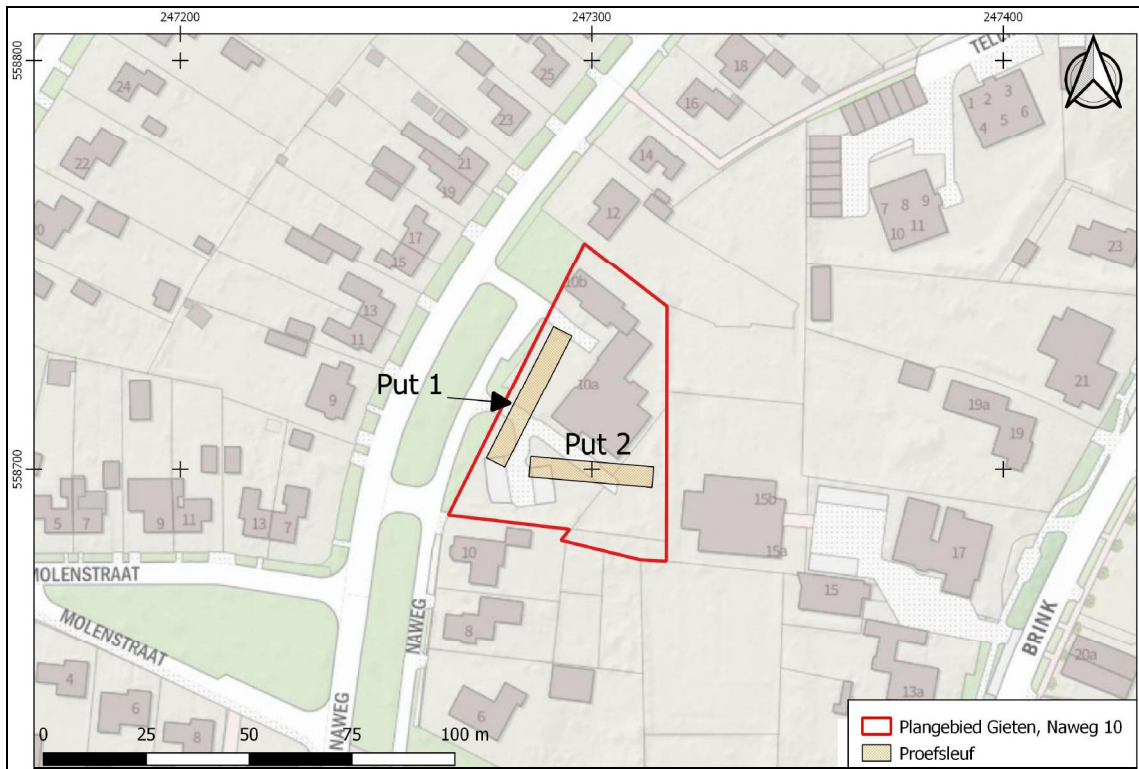
Het doel van het proefsleuvenonderzoek was het vaststellen of er in het plangebied archeologische resten aanwezig zijn en het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het vooronderzoek (Tulp, 2018a).

Proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn bij aanvang van het werk foto's gemaakt van de algemene situatie (zie Figuren 4 en 11). Het terrein is onderzocht door middel van twee proefsleuven (zie Figuur 12). Conform het PvE (Tulp, 2018b) zijn bij aanvang van het veldonderzoek twee proefsleuven uitgezet: aan de westzijde van het plangebied één sleuf, noordoost-zuidwest, van 5 meter breed en 36 meter lang en aan de zuidzijde één sleuf, ongeveer oost-west, van 5 meter breed en 30 meter lang; samen 330 m². Uiteindelijk kon met de gegraven proefsleuven iets meer dan 250 m² (circa 8 %) van het plangebied (oppervlakte 3300 m²) worden onderzocht vanwege de nog aanwezige bebouwing, bestrating, kabels en leidingen en door een aantal forse bomen.

De proefsleuven zijn aangelegd met behulp van een graafmachine met een gladde bak (zie Figuur 11). De graafwerkzaamheden zijn uitsluitend uitgevoerd bij aanwezigheid en op aanwijzing van een senior KNA-archeoloog. De opgebrachte laag is in lagen van vijf tot tien centimeter afgegraven waarbij gelet is op vondstconcentraties en (doorschemerende) grondsporen. Er is per sleuf één goed leesbaar vlak aangelegd in de top van de C-horizont. Tijdens de aanleg van de vlakken is de grond (ook de stort) met een metaaldetector onderzocht. De vlakken en sporen zijn ingemeten een rtk-GPS. In put 1 zijn drie profielkolommen afgestoken en in put 2 twee profielkolommen. Het documenteren van de profielkolommen is conform KNA 4.0 gebeurd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek dat in het plangebied geen behoudenswaardige vindplaats aanwezig is. In het veld is overleg gevoerd met de adviseur archeologie en cultuurhistorie mevr. Marjo Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) en is het selectiebesluit genomen om het terrein verder vrij te geven.

Figuur 12. Gieten, Naweg 10: Geplande ligging van de proefsleuven van het proefsleuvenonderzoek.

4. Resultaten van het onderzoek (KNA 4: VS05, OS11, OS14, OS15, OS16, SP02)

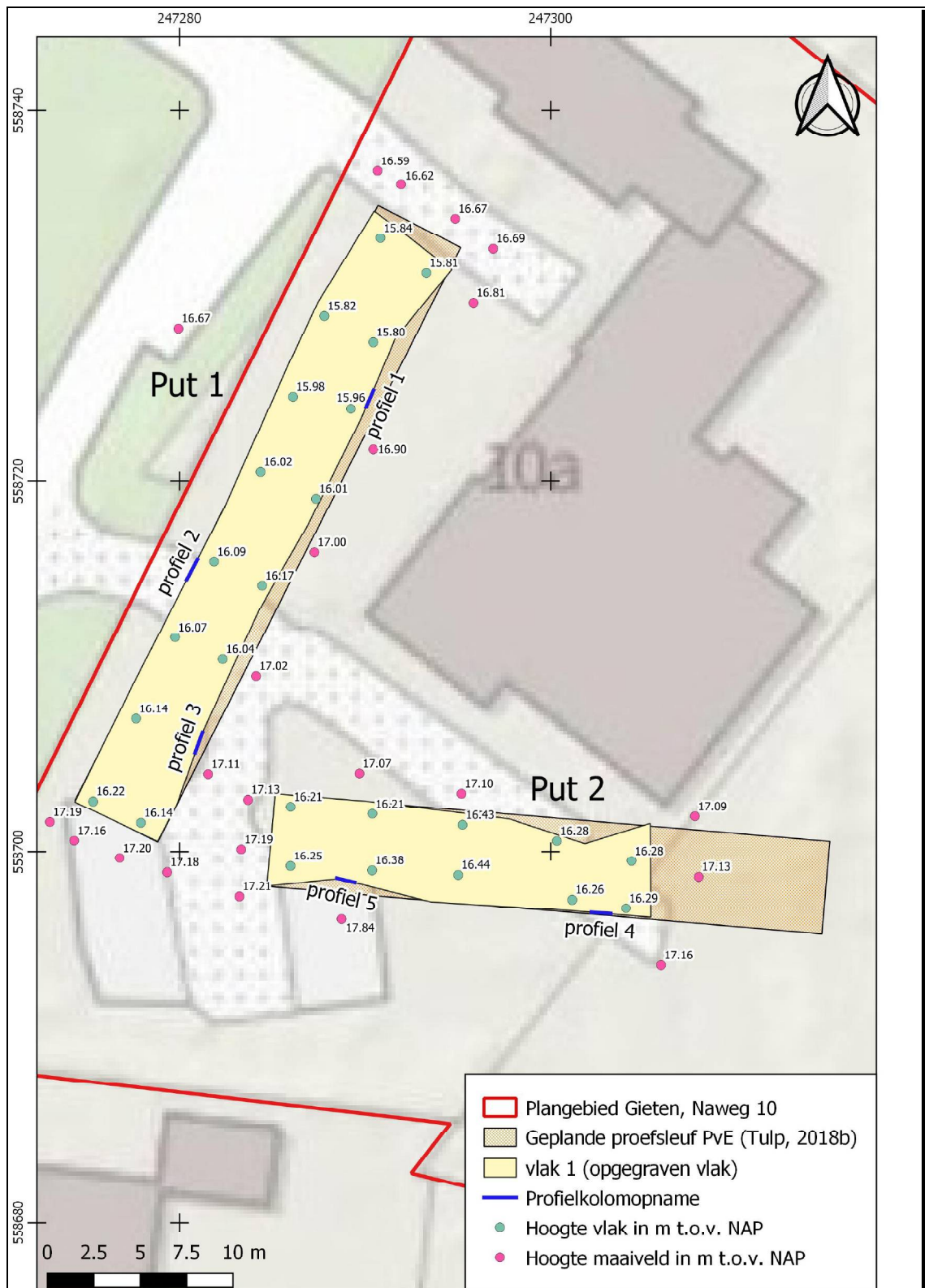
Op 10 en 11 december 2018 werd het archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De locaties van de twee proefsleuven en opgravingsputten staan weergegeven in Figuur 12 en 13; de administratie per put wordt opgesomd in Tabel 2. De oppervlakte van de geplande proefsleuven bedraagt 330 m² (zie Figuur 12). De omvang van het totaal aangelegde vlak, na het uitgraven van de putten is 254 m². Tijdens de veldwerkzaamheden zijn de gegevens per put geadministreerd (zie Tabel 2). De NAP-hoogten, coördinaten, alsmede de locatie van de profielkolommen zijn weergegeven in Figuur 13.

Tabel 2. Gieten, Naweg 10: Overzicht van de administratie per put.

Put	Omvang in m ²	Spoornummers	Vondstnummers	Fotonummers	Profielkolomnummers
1	162	1 t/m 11	1 t/m 6	1	1 – 3
2	92	12 t/m 14	7	2	4 – 5

4.1 Beschrijving van de proefsleuven

Proefsleuf 1 is de meest noordwestelijke proefsleuf, ten westen van de nog bestaande bebouwing (zie Figuur 13 en Appendix III). De sleuf is vanuit het noorden richting het zuiden aangelegd. De uiteindelijke proefsleuf wijkt af van de oorspronkelijke vorm van de geplande proefsleuf uit het PvE (Tulp, 2018a). Dit komt omdat direct ten noorden van deze put een verhard pad aanwezig was en direct ten oosten van de put stond een grote boom die het draaibereik van de kraan belemmerde (zie Figuren 4 en 13). De maximale breedte is vijf meter en de lengte ruim vijfendertig meter. In de oostelijke wand van de sleuf zijn twee profielkolommen gedocumenteerd (profielkolom 1 en kolom 3) en in de westelijke wand één profielkolom (profielkolom 2; zie Figuur 13). Proefsleuf 2 is de zuidoostelijke sleuf en is vanuit het oosten richting het westen aangelegd. De breedte is vijf meter en de lengte meer dan twintig meter. De lengte van deze proefsleuf is korter dan aanvankelijk gepland was (zie Figuur 13). Dit komt omdat direct ten oosten van deze put nog een kleine schuur aanwezig was. Profielkolommen 4 en 5 zijn hier in de zuidelijke wand van de put geplaatst (zie Figuur 13).

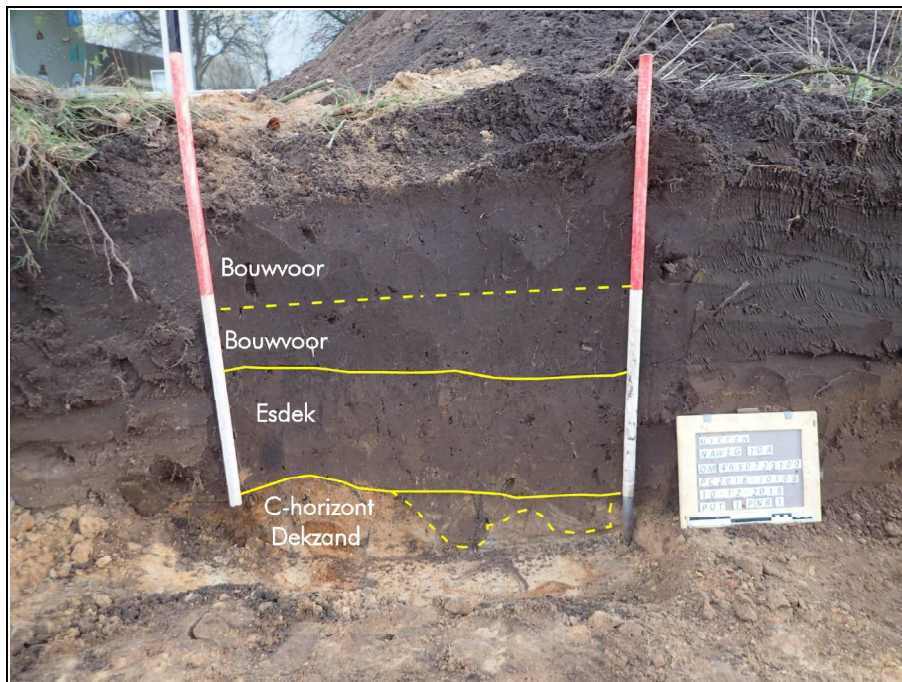

Figuur 13. Gieten, Naweg 10: Overzicht van de coördinaten, profielkolomopnames en NAP-hoogten van de beide putten. De hoogten naast de putten zijn de NAP-hoogten van het maaiveld.

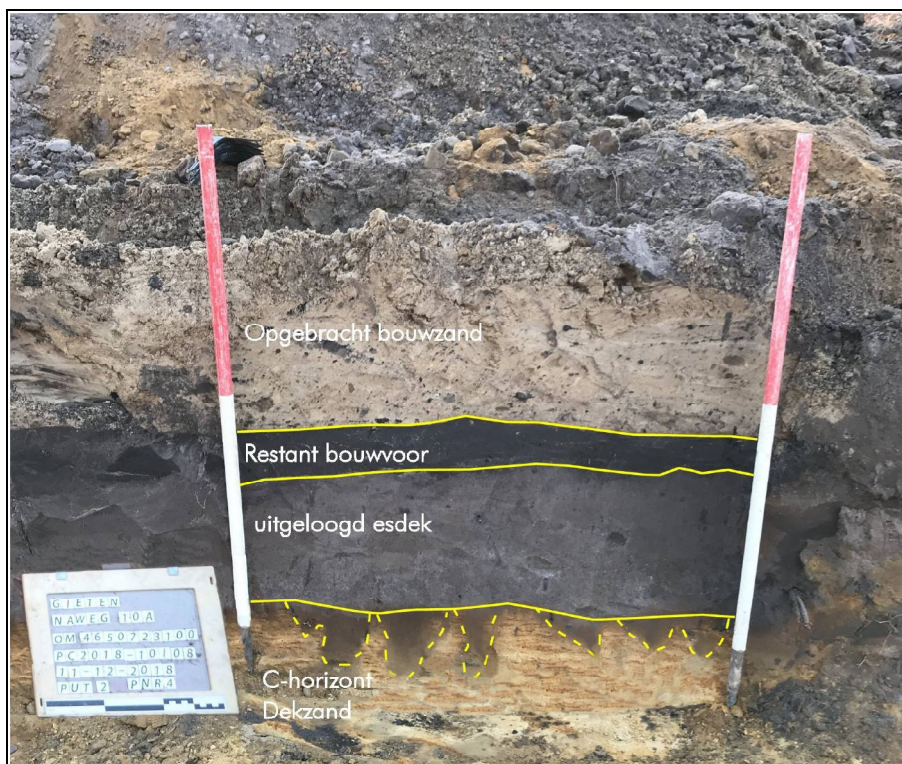
4.2 Bodemopbouw

Er zijn in totaal vijf profielkolommen gedocumenteerd (zie Figuren 13, 14 en 15). In proefsleuf 1 zijn profielkolommen 1, 2 en 3 gezet en in proefsleuf 2 profielkolommen 4 en 5 (zie Appendix II en VII). De locaties van de profielkolommen zijn weergegeven in Figuur 13. De bodemopbouw is als volgt: de bovenlaag bestaat uit circa 60 centimeter bouwvoor: donkerbruingrijs, zwak siltig, matig fijn zand. Onder de bouwvoor is een bruine zandlaag aanwezig met een dikte van circa 30 centimeter. Dit is een (opgebracht) espakket dat bestaat uit matig fijn, donkerbruin, zwak siltig zand met puin- en houtskoolspikkels. Dit pakket is waarschijnlijk vanaf de late middeleeuwen in het plangebied opgebracht. In schaapskooien en potstallen werden plaggen als strooisellaag gebruikt en de zandhoudende mest die zo ontstond, werd later op op de akkers opgebracht. De dikte van het espakket dat hierdoor ontstaat, is over het algemeen meer dan 50 centimeter. In latere fasen kan het espakket deels zijn opgenomen in de bouwvoor. Dit lijkt in het plangebied ook het geval te zijn. In profielkolom 1 is de onderste laag van de bouwvoor hierdoor bruiner van kleur (zie Figuur 14: de laag onder de gele onderbroken lijn in de bouwvoor). Onder het esdek bevindt zich direct het gele dekzand met een C-horizont bestaande uit zwak siltig, matig fijn zand met veel zwerfkeien. In de top van deze laag zijn veel dierlijke verstoringen waargenomen (zie Figuur 14: gele onderbroken lijn in de laag met C-horizont/dekzand). In de bodemlagen zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek geen duidelijke andere bodemhorizonten waargenomen. Wel zijn, zeer lokaal, restanten van een BC-horizont waargenomen. Tijdens het eerder uitgevoerde booronderzoek (Tulp, 2018a) is nabij profielkolom 1, in boring 3 een podzolbodem waargenomen (Tulp, 2018a; en zie Figuur 5 voor de locatie van de boringen). Deze laag is toen geïnterpreteerd als B-horizont, ofwel een inspoelingshorizont, maar wellicht is dit toch het bruine esdek geweest.

De bovenlaag in proefsleuf 2 bestaat uit een opgebracht pakket bouwzand (zie Figuur 15). Hieronder is nog een restant van een bouwvoor waargenomen met daaronder een restant van een esdek. Het espakket is zeer uitgeloozd en is bruin tot lichtgrijs van kleur. Vermoedelijk hebben de vele wortels van de bomen die bij deze put staan een uitlozende werking op de bodem gehad. Onder het esdek bevindt zich direct het gele dekzand met een C-horizont bestaande uit zwak siltig, matig fijn zand met veel wortels en zwerfkeien. Op de overgang van het esdek naar het dekzand zijn in profielkolom 4 zijn bruine, onregelmatige verkleuringen waargenomen die mogelijk ook door wortels zijn veroorzaakt, of mogelijk door bioturbatie zijn ontstaan (zie Figuur 15). Ook zijn tijdens de aanleg van proefsleuf 2 veel boomwortels met de bak van de kraan verwijderd, op het niveau waarop het vlak is aangelegd.

Figuur 14. Gieten, Naweg 10: Profielkolom 1 in het noorden van proefsleuf 1. Voor de beschrijving van de lagen wordt verwezen naar Hoofdstuk 4.2.

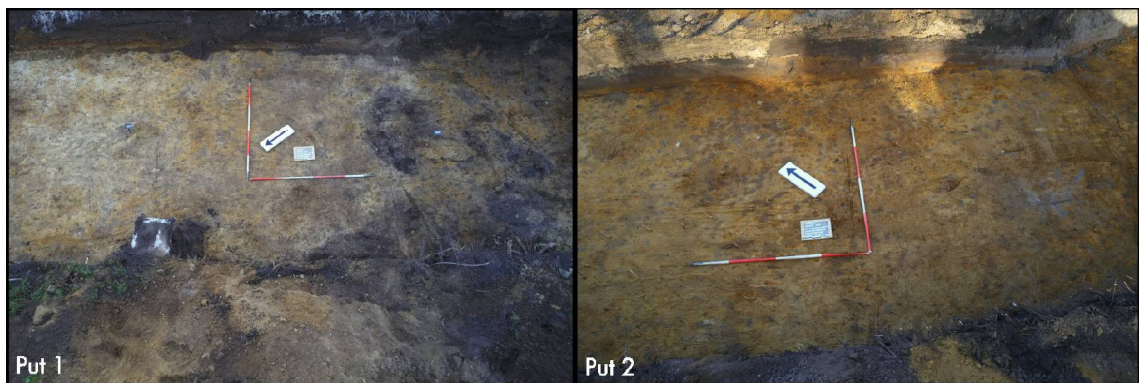

Figuur 15. Gieten, Naweg 10: Profielkolom 4 in het oosten van proefsleuf 2. Voor de beschrijving van de lagen wordt verwezen naar Hoofdstuk 4.2.

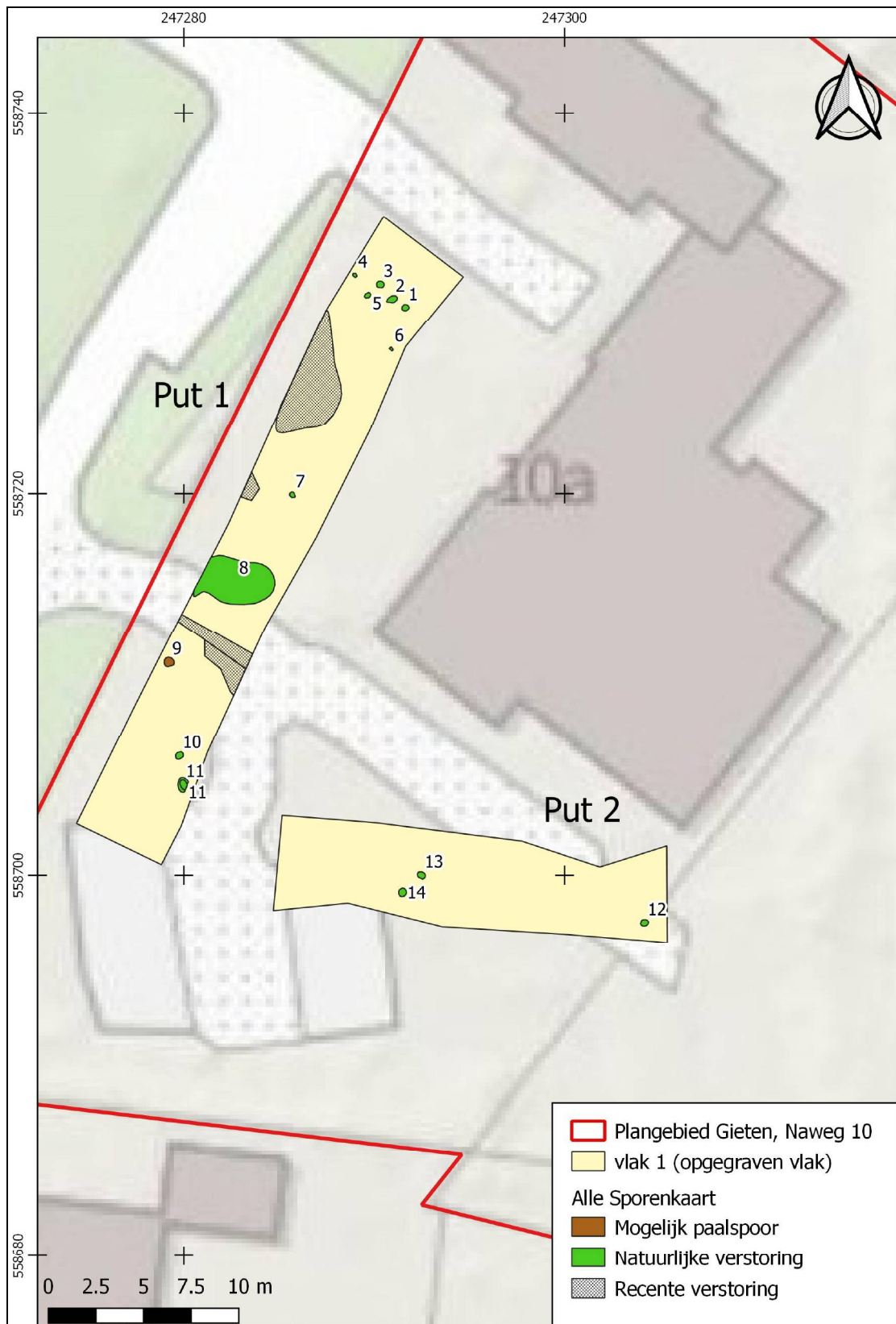
4.3 Sporen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn in totaal 14 grondsporen waargenomen en gedocumenteerd (Spoor 1 t/m 14; zie Figuur 16, 17 en Appendix III, IV en V). In put 1 zijn elf sporen gedocumenteerd en in put 2 drie sporen (zie Figuur 16 en 17: spoor 1 t/m 14; Appendix III, IV, V en VII). In vrijwel alle gevallen blijkt het te gaan om natuurlijke verstoringen. Bij bijna alle sporen, behalve S9, bleek het (na het couperen van het spoor) niet te gaan om antropogene sporen maar om natuurlijke verstoringen die mogelijk veroorzaakt zijn door diergangen en bioturbatie. Deze grondsporen zijn erg gevlekt en zijn zeer onregelmatig van vorm. In put 1 is een zone waargenomen met een humeuze opvulling (zie Figuur 17: Spoor 8). Deze is waarschijnlijk veroorzaakt door boomwortels. Slechts één spoor, is mogelijk een antropogeen grondspoor (S9), maar ook dit valt niet met zekerheid te zeggen. Er zijn geen vondsten verzameld en er zijn geen sporen van (huis-)structuren gevonden, waarmee elk bewijs hiervoor ontbreekt. De diepte van grondspoor is 17 centimeter ten opzichte van vlak 1 en de coupevorm van dit spoor is komvormig. Mogelijk gaat het om een onderkant van een paalgat, waarvan de top van de spoorvullingen is opgenomen in het esdek. In put 2 zijn 3 sporen gedocumenteerd (zie Figuur 17: spoor 12 t/m 14; Appendix III, IV en V). Deze sporen betreffen natuurlijke verstoringen.

De sporen die zijn aangetroffen in de putten 1 en 2 zijn vrijwel allemaal recente en natuurlijke sporen. Slechts één spoor is mogelijk een antropogeen grondspoor.

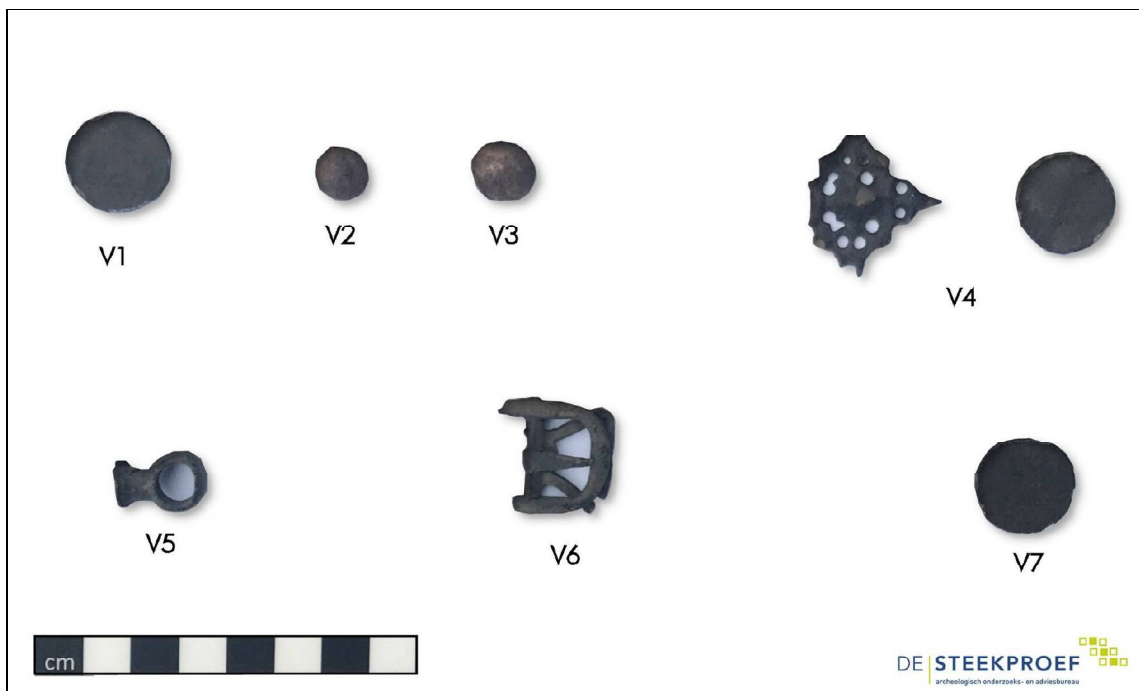
Figuur 16. Gieten, Naweg 10: Foto's van de vlakken in putten 1 (links) en 2 (rechts).

Figuur 17. Gieten, Naweg 10: Alle-Sporen-Kaart.

4.4 Het vondstmateriaal

In het plangebied Gieten, Naweg 10 is tijdens het onderzoek de grond intensief onderzocht met een metaaldetector. Dit leverde acht archeologische vondsten op, die verzameld zijn uit het esdek (zie Figuur 18, Tabel 3 en Appendix VI). In totaal zijn drie koperen munten (V1, V4 en V7), twee loden musketkogels (met gevarieerde diameter; V2 en V3), één fragment van een 17e / 18e eeuwse boekbeslag (V4), één fragment van een meubelbeslag en één 18e eeuwse gesp gevonden. Vondstnummer 1 betreft een koperen 10 cent munt uit België met de afbeelding van een Leeuw uit 1837-1847 van Leopold 1 (zie Figuur 19).

Figuur 18. Gieten, Naweg 10: Metaalvondsten (V1 t/m V7).

Figuur 19. Gieten, Naweg 10: Een voorbeeld van een ongeschonden 10 Cent-munt uit België van Leopold 1 (1837 -1847) waarvan één exemplaar tijdens het proefsleuvenonderzoek in het esdek is gevonden.

4.5 Selectievoorstel vondstmateriaal

Selectievoorstel door senior KNA-archeoloog drs. C.R.C. Schamp (registratienr. Actorregister: 46647395)

Geadviseerd wordt om vijf vondsten (V1, V4, V5 en V7) te selecteren om te deponeren (zie Tabel 3). Dit betreft drie munten (V1, V4 en V7), het boekbeslag (V4) en een koperen gesp (V5). Deze metalen objecten zijn verzameld uit het esdek, maar niet uit sporen. Deze vondsten kunnen ongeconserveerd worden aangeleverd aan het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis, conform de daar gehanteerde voorwaarden. De rest van de vondsten (V2, V3 en V6) kan worden gedeselecteerd (zie Tabel 3). Dit advies is overgenomen door de provincie Drenthe (e-mail mevr. P. Verplanke d.d. 16 januari 2019).

Tabel 3: Gieten, Naweg 10: aantallen en voorstel voor selectie en deselectie. Opgesteld door senior KNA-archeoloog drs. C.R.C. Schamp.

Vondst-nummer	Spoor	Laag	Materiaal	ABR-code	Beschrijving	Datering	Selecteren voor depot J/N
1	-	esdek	MCU	MUNT	10 Cent, Leopold 1, België, 1837-1847	nieuwe tijd	J
2	-	esdek	MPB	KOGEL	Musketkogel	nieuwe tijd	N
3	-	esdek	MPB	KOGEL	Musketkogel	nieuwe tijd	N
4	-	esdek	MCU	MUNT	Indet.	nieuwe tijd	J
4	-	esdek	MCU	BESLAG	Boekbeslag, 17 ^e – 18 ^e eeuws	nieuwe tijd	J
5	-	esdek	MCU	GESP	Gesp, 18 ^e eeuws	nieuwe tijd	J
6	-	esdek	MCU	BESLAG	Meubelbeslag	nieuwe tijd	N
7	-	esdek	MCU	MUNT	Indet.	nieuwe tijd	J

5. Waardestelling

Doel van het onderzoek is om te beoordelen of in plangebied Gieten, Naweg 10 archeologische waarden aanwezig zijn en het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het vooronderzoek. Uit het onderzoek bleek dat ter plekke van de proefsleuven 1 en 2 sprake was van een archeologische vindplaats omdat er één grondspoor is ontdekt en meerdere archeologische vondsten zijn gedaan. Op basis van dit gegeven kan een waardering van de vindplaats worden opgesteld. Doel van de waardestelling is om te beoordelen of de vindplaats behoudenswaardig is (*in- of ex-situ*). Voor de onderzoekslocatie is middels een scoretabel een waardering opgesteld (Tabel 4). In de scoretabel worden beoordelingen gegeven voor de onderdelen fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. Voor plangebied Gieten, Naweg 10 is deze tabel van toepassing omdat er een vindplaats is aangetroffen. Op basis van de beoordelingen en het invullen van de scoretabel blijkt dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. Op basis van deze beoordeling is een vervolgonderzoek niet nodig en kan het terrein worden vrijgegeven. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat.

Tabel 4. Gieten, Naweg 10: Scoretabel waardestelling vindplaats.

Waarden	Criteria	Scores			
		hoog	middel	laag	totale score
Beleving	Schoonheid	wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2		≥5 behoudenswaardig 4
	Conservering		2		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	Wordt niet gescoord			≥7 behoudenswaardig 3
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit			1	

6. Conclusie

In plangebied Gieten, Naweg 10 is op 10 en 11 december 2018 het archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek bestond uit twee proefsleuven. In beide sleuven samen, bleek slechts één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn. In het plangebied is tijdens het onderzoek de grond intensief onderzocht met een metaaldetector. Dit leverde acht archeologische metalen vondsten op. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat.

6.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek

- *Wat is de stratigrafie en graad van gaafheid van de bodem?*
 De bodem is redelijk gaaf. De bodemopbouw is als volgt: de bovenlaag bestaat uit circa 60 centimeter bouwvoor met daaronder een bruin esdek met een dikte van circa 30 centimeter. Direct hieronder bevindt zich het dekzand met een gele C-horizont. In de top van deze laag zijn veel dierlijke verstoringen waargenomen. In de bodemlagen zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek geen duidelijke andere bodemhorizonten waargenomen. Wel zijn, zeer lokaal, restanten van een BC-horizont waargenomen.
- *Zijn er archeologische grondsporen en zo ja wat is de (horizontale en verticale) begrenzing?*
 Er zijn in de proefsleuven aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. In beide sleuven samen, bleek slechts één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn. In het plangebied is tijdens het onderzoek de grond intensief onderzocht met een metaaldetector. Dit leverde acht archeologische metalen vondsten op. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat. Met dit onderzoek kon geen (horizontale en verticale) begrenzing worden vastgesteld.
- *Wat is de aard en ouderdom van de sporen; zijn er structuren te herkennen?*
 Het grondspoor dat is aangetroffen in put 1 is mogelijk een antropogeen spoor en betreft een paalspoor. Vanwege het ontbreken van dateerbare archeologische indicatoren kan weinig gezegd worden over de datering van het spoor. Er zijn tijdens het onderzoek geen structuren herkend.
- *Wat is de gaafheid van de sporen?*
 De gaafheid van het spoor is tamelijk goed.

- *Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?*
In het plangebied Gieten, Naweg 10 is tijdens het onderzoek de grond intensief onderzocht met een metaaldetector. Dit leverde acht archeologische vondsten op, die verzameld zijn uit het esdek (zie Figuur 18 en Tabel 3). In totaal zijn drie koperen munten (V1, V4 en V7), twee loden musketkogels (met gevarieerde diameter; V2 en V3), één fragment van een 17e / 18e eeuwse boekbeslag (V4), één fragment van een meubelbeslag en één 18e eeuwse gesp gevonden. Vondstnummer 1 betreft een koperen 10 cent munt uit België met de afbeelding van een Leeuw uit 1837-1847 van Leopold 1 (zie Figuur 19).
- *Zijn er in binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig anders dan scherven aardewerk, zoals grondsporen (paalkuilen, etc.), houtskoolconcentraties, vondstconcentraties, etc.?*
Zie de antwoorden op de bovenstaande vragen uit het PvE.
- *Zijn de aangetroffen vindplaats(en) behoudenswaardig?*
Er zijn in de proefsleuven aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. In beide sleuven samen, bleek één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn. In het plangebied is tijdens het onderzoek de grond intensief onderzocht met een metaaldetector. Dit leverde acht archeologische metalen vondsten op. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat. Met dit onderzoek kon geen (horizontale en verticale) begrenzing worden vastgesteld.
- *Aan de beantwoording van welke NOaA 2.0-onderzoeksvragen kan dit onderzoek een bijdrage leveren? Wat is deze bijdrage, per onderzoeksthema (zie PvE: paragraaf 5.2; Tulp, 2018b)?*
In plangebied Gieten, Naweg 10 zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Echter, deze blijkt niet behoudenswaardig te zijn. Gezien dit gegeven en de weinige hoeveelheid aan archeologische sporen en indicatoren kan dit onderzoek geen een bijdrage leveren aan de beantwoording van de NOaA 2.0-onderzoeksvragen (zie PvE: paragraaf 5.2; Tulp, 2018b).

6.2 Advies

In plangebied Gieten, Naweg 10 zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats: er is een archeologisch grondspoor waargenomen en er zijn vondsten gedaan.

Selectie advies drs. C.R.C. Schamp (senior KNA-archeoloog; Actorregisternr.: 46647395):

Het archeologisch onderzoek op de locatie van de nieuwbouw in plangebied Naweg 10 te Gieten is afgerond. Tijdens het onderzoek zijn aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Echter, deze blijkt niet behoudenswaardig te zijn. In beide sleuven samen, bleek slechts één mogelijk archeologisch grondspoor aanwezig te zijn en zijn acht archeologische metalen vondsten verzameld uit het esdek. De Steekproef bv heeft in het veld een selectievoorstel gedaan om na het proefsleuvenonderzoek verder geen vervolgonderzoek te ondernemen en het terrein vrij te geven. Mevr. drs. M. Montforts (namens de gemeente Aa en Hunze, bevoegde overheid) heeft tijdens haar veldbezoek op 11 december 2018 aangegeven dat zij met dit selectievoorstel akkoord gaat.

Geadviseerd wordt om vijf vondsten (V1, V4, V5 en V7) te selecteren om te deponeren (zie Tabel 3). Dit betreft drie munten (V1, V4 en V7), het boekbeslag (V4) en een koperen gesp (V5). Deze metalen objecten zijn verzameld uit het esdek, maar niet uit sporen. Deze vondsten kunnen ongeconserveerd worden aangeleverd aan het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis, conform de daar gehanteerde voorwaarden. De rest van de vondsten (V2 en V3) kunnen worden gedeselecteerd (zie Tabel 3).

Als bij toekomstig graafwerk ten behoeve van de nieuwbouw in plangebied Gieten, Naweg 10 onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Aa en Hunze (0592-267797 / dhr. B. Lunshof / blunshof@aaenhunze.nl).

Op 23 januari 2019 heeft de archeologisch adviseur van de gemeente Aa en Hunze, mevrouw M. Montforts, laten weten ons advies voor dit plangebied op te volgen: "Geen vervolgonderzoek meer nodig want geen aantoonbare en behoudenswaardige archeologische vindplaats binnen het plangebied".

Literatuur

- Bongers, J.M.G. 2014. *Gieten, Brink 1 (Gemeente Aa en Hunze, Dr.). Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*. Steekproef-rapport 2014-01/06Z. Zuidhorn: De Steekproef BV.
- Buitenhuis, H. & S.A. Mulder. 2005. *Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek (IVO) door middel van Bureau-onderzoek en Grondboringen aan de Eexterweg 21 te Gieten, Gemeente Aa en Hunze (Dr.). ARC-rapport 2005-123*. Groningen: ARC BV.
- Gieten, Stationsstraat 5, 7 en 9 (Gemeente Aa en Hunze, Dr.). Een Inventariserend Archeologisch Steekproefrapport 2010-08/10*. Zuidhorn: De Steekproef BV.
- Hielkema, J.B. 2015a. *Plangebied Eexterweg in Gieten. Gemeente Aa en Hunze. Archeologisch vooronderzoek: een proefsleuvenonderzoek*
- Hielkema, J.B. 2015b. *Plangebied Nieuwbouw Dr. Nassau College, Stokleggingslaan 17 te Gieten, Gemeente Aa en Hunze. Archeologisch onderzoek: een opgraving*. RAAP-rapport 3224. Weesp: RAAP BV.
- Jelsma, J. & C. Tulp. 2002. *Verkenndend Archeologisch Onderzoek aan de Bonnen te Gieten*. Steekproef-rapport 2002-02/2. Groningen: De Steekproef BV.
- Jelsma, J. & C. Tulp. 2003. *Gieten-Bloemakkers. Een Verkenndend Archeologisch Onderzoek*. Steekproef-rapport 2003-01/4. Groningen: De Steekproef BV.
- Nijland, G., R.J. de Lange en J.C. Smittenberg. 1982. *Milieukartering Drenthe 1974-1978. III Fysische Geografie. Bijlage II: Fysisch Geografische Kaart van Drenthe schaal 1:50000*. Rapport Provinciale Planologische Dienst van Drenthe, Assen, blad 2.
- Putten, M.J., van, A. Buesink, M. Mostert, H.M.M. Geerts, K.H.J. Pepers, J.M.J. Willems. 2011. *Gemeente Aa en Hunze Archeologische Verwachtings- en Beleidskaart*. Baac-rapport V-10.0400. Deventer: Baac BV.
- Rooij, J.A.G. van. 2011. *Oude Groningerweg te Gieten (Gemeente Aa en Hunze). Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een Karterend Booronderzoek*. ADC-rapport 2914. Amersfoort: ADC.
- Spek, T., en A. Ufkes. 1995. *Archeologie en cultuurhistorie van essen in de provincie Drenthe: Inventarisatie, waardering en aanbevelingen ten behoeve van het stimuleringsbeleid bodembeschermingsgebieden*. Wageningen: DLO-Staring Centrum.
- Tulp, C. 2018a. *Gieten, Naweg, Gemeente Aa en Hunze (Dr.). Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek IVO-O (verkennende & karterende fase). Steekproef-rapport 2018-06/01*. De Steekproef bv, Zuidhorn. ISSN 1871-269X.
- Tulp, C. 2018b. *Gieten, Naweg 10, Gemeente Aa en Hunze (Dr.). Programma van Eisen Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). De Steekproef 2018-10/08, Zuidhorn*. ISSN 1871-269X.
- Versfelt, H.J. & M. Schroor. 2005. *De Atlas van Huguenin: Militair-topografische Kaarten van Noord-Nederland 1819-1829*. Groningen/Veendam: Heveskes Uitgevers, k.39 & 40.
- Vissinga, A. 2006. *Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek aan Brink 16 - 20a te Gieten (Dr.)*. Steekproef-rapport 2006-03/03. Zuidhorn: De Steekproef BV.
- Vos, P.C., J. Bazelmans, H.J.T. Weerts, en M.J. van der Meulen (red.). 2011. *Atlas van Nederland in het Holoceen: Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Wieringa, A.R. & G.J. De Roller. 2015. *Archeologisch bureau- en Booronderzoek. Ambachtsstraat 2-2c te Gieten, Gemeente Aa en Hunze (DR)*. MUG-publicatie 2015-99. Leek: MUG BV.
- Wit, M.J.M. de. 2010. *Een Archeologische Begeleiding (Protocol Opgraven) aan de Eexterweg te Gieten, Gemeente Aa en Hunze (Dr.)*. ARC-rapport 2010-242. Groningen: ARC BV.

Lijst van figuren

- Figuur 1.** Gieten, Naweg 10: Uitsnede van de topografische kaart met het plangebied rood omlijnd (bron: www.pdok.nl).
- Figuur 2.** Gieten, Naweg 10: Locatie nieuwbouw.
- Figuur 3.** Gieten, Naweg 10: Luchtfoto van het plangebied met de omgeving. Het plangebied is rood omlijnd (bron: Google Earth).
- Figuur 4.** Gieten, Naweg 10: Foto van het noordelijke deel van het plangebied ten tijde van het onderzoek in december 2018. De foto is genomen richting het noordoosten.
- Figuur 5.** Gieten, Naweg 10: Overzicht van de boorlocaties van het onderzoek dat in 2018 is uitgevoerd (Tulp, 2018a).
- Figuur 6.** Gieten, Naweg 10: Detail van de hoogtekkaart
- Figuur 7.** Gieten, Naweg 10: Uitsneden uit de *Atlas van Nederland in het Holoceen* (Vos et al 2011).
- Figuur 8.** Gieten, Naweg 10: Archeologische kaart van de omgeving van het plangebied.
- Figuur 9.** Gieten, Naweg 10: Drie uitsneden van historische kaarten (naar: www.topotijdreis.nl).
- Figuur 10.** Gieten, Naweg 10: Uitsnede van de beleidsadvieskaart van de gemeente Aa en Hunze (naar: Van Putten et al. 2011).
- Figuur 11.** Gieten, Naweg 10: Sfeerfoto tijdens het aanleggen van het vlak van proefsleuf 1.
- Figuur 12.** Gieten, Naweg 10: Ligging van de proefsleuven van het proefsleuvenonderzoek.
- Figuur 13.** Gieten, Naweg 10: Overzicht van de coördinaten, profielkolomopnames en NAP hoogten van de beide putten.
- Figuur 14.** Gieten, Naweg 10: Profielkolom 1 in het noorden van proefsleuf 1.
- Figuur 15.** Gieten, Naweg 10: Profielkolom 4 in het oosten van proefsleuf 2.
- Figuur 16.** Gieten, Naweg 10: Foto's van de vlakken in putten 1 (links) en 2 (rechts).
- Figuur 17.** Gieten, Naweg 10: Alle-Sporen-Kaart.
- Figuur 18.** Gieten, Naweg 10: Metaalvondsten (V1 t/m V7).
- Figuur 19.** Gieten, Naweg 10: Munt: 10 Cent België Leopold 1.

- Tabel 1.** Gieten, Naweg 10: Archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.
- Tabel 2.** Gieten, Naweg 10: Overzicht van de administratie per put.
- Tabel 3.** Gieten, Naweg 10: aantallen en voorstel voor selectie en deselectie.

- Appendix I:** Archeologische periode-indeling
- Appendix II:** Profielkolommen
- Appendix III:** Alle Sporenkaart
- Appendix IV:** Sporenlijst
- Appendix V:** Foto's Sporen
- Appendix VI:** Vondstenlijst
- Appendix VII:** Profiel- en Coupetekeningen
- Appendix VIII:** Ontwerp nieuwbouw

Appendix I: Archeologische periode-indeling

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP – 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP – 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd midden:	
		nieuwe tijd laat:	1.850 – heden
Pleistoceen:	2,5 miljoen - 10.000 BP		
Elsterien	475.000 - 410.000 BP	vC.:	voor Christus
Saalien	200.000 - 130.000 BP	nC:	na Christus
Weichselien	116.000 - 10.000 BP	BP:	Before Present; Present = 1950
Holoceen:	10.000 BP - heden		

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)

De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laat-paleolithicum verbetert het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlakte-haarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn geweibijlen, bogen, visfuisen, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

Metaaltijden (2000-12 vC)

In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderij-plattegronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- of akkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruiselings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezen, metaal bedoeld voor omsmelten, etc. Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

Romeinse tijd (12 vC-450 nC)

In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)

Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder import aardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

Profiel 1 (de foto is genomen richting het oosten)

Profiel 2 (de foto is genomen richting het westen)

Profiel 3 (de foto is genomen richting het oosten)

Profiel 4 (de foto is genomen richting het zuiden)

Profiel 5 (de foto is genomen richting het westen)

247280

247300

Appendix III vlak 1: Alle Sporenkaart

558740

558720

558700

558680

Put 1

Put 2

0 2.5 5 7.5 10 m

- Plangebied Gieten, Naweg 10
- vlak 1 (opgegraven vlak)
- Alle Sporenkaart
 - Mogelijk paalspoor
 - Natuurlijke verstoring
 - Recente verstoring

Appendix IV Sporenlijst

Gieten, Naweg 10

Sporenlijst

Spoor	Put	Interpretatie	Vorm (aan oppervlak)	Afmeting in cm	Kleur	Textuur	Coupe J/N	Riching coupelijn	Diepte in cm	Tekening nummer	Vorm in coupe	Vondstnummer	Fotonummer	Datering	Opmerkingen
1	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	38 x 33	gr	Zs2 J	ZO	-	1	-	-	-	-	-
2	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	55 x 38	gr	Zs2 J	ZO	-	1	-	-	-	-	-
3	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	43 x 35	gr	Zs2 J	ZO	-	1	-	-	-	-	-
4	1	1	natuurlijke verstoring	rond	20 Ø	gr	Zs2 J	NW	-	1	-	-	-	-	-
5	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	36 x 25	dbrgr	Zs2 J	ZO	-	1	-	-	-	-	-
6	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	23 x 18	dbrgr	Zs2 J	ZO	-	1	-	-	-	-	-
7	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	32 x 25	gr	Zs2 J	O	-	1	-	-	-	-	-
8	1	1	natuurlijke verstoring	onregelmatig	243 x >380	gr, gevlekt	Zs2 J	NW	-	1	-	-	-	-	-
9	1	1	paalkuil?	ovaal	58 x 55	dbr	Zs2 J	ZW	18	1	kom	-	-	-	-
10	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	46 x 36	gr	Zs2 J	Z	-	1	-	-	-	-	-
11	1	1	natuurlijke verstoring	ovaal	65 x >52	gr	Zs2 J	ZO	-	1	-	-	-	-	-
12	2	1	natuurlijke verstoring	ovaal	48 x 31	br	Zs2 J	ZW	-	1	-	-	-	-	-
13	2	1	natuurlijke verstoring	ovaal	45 x 35	br	Zs2 J	ZW	-	1	-	-	-	-	-
14	2	1	natuurlijke verstoring	ovaal	50 x 48	br	Zs2 J	NO	-	1	-	-	-	-	-

Appendix V Foto's Sporen

Spoor 1: natuurlijke verstoring (de foto is genomen richting het zuidoosten)

Spoor 2: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidoosten)

Spoor 3: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidoosten)

Spoor 4: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het noordwesten)

Spoor 5: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidoosten)

Spoor 6: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidoosten)

Spoor 7: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het oosten)

Spoor 9: paalkuil ? (de foto is genomen richting het zuidwesten)

Spoor 10: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuiden)

Spoor 11: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidoosten)

Spoor 12: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidwesten)

Spoor 13: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het zuidwesten)

Spoor 14: natuurlijke verstoringen (de foto is genomen richting het noordoosten)

Appendix VI Vondstenlijst

Gieten, Naweg 10

Vondstenlijst

vnr	volgnr	monster J/N?	put	vlak	spoor	soort spoor/laag	datum	verzamelwijze	aantal	gewicht in gram	metaal	algemeen	specifiek	beginperiode	eindperiode	tekeningen	opmerkingen
1	1	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	2,9	MCU	metaal	metaal	MUNT	NTL	NTL	-	10 Cent, Leopold 1, België, 1837-1847
2	1	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	9,4	MPB	metaal	metaal	KOGEL	NTL	NTL	-	Musketkogel
3	1	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	4,8	MPB	metaal	metaal	KOGEL	NTL	NTL	-	Musketkogel
4	1	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	2,4	MCU	metaal	metaal	MUNT	NTL	NTL	-	Indet.
4	2	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	4,2	MCU	metaal	metaal	BESLAG	NTL	NTL	-	Boekbeslag, 17 ^e – 18 ^e eeuws
5	1	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	6,4	MCU	metaal	metaal	GESP	NTL	NTL	-	Gesp, 18 ^e eeuws
6	1	N	1	1	-esdek	10-12-2018	aanleg vlak	1	4,8	MCU	metaal	metaal	BESLAG	NTL	NTL	-	Meubelbeslag
7	1	N	2	1	-esdek	11-12-2018	aanleg vlak	1	2,6	MCU	metaal	metaal	MUNT	NTL	NTL	-	Indet.

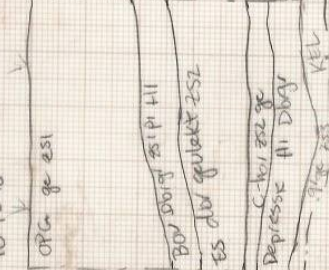
Appendix VII Gieten, Naweg 10: profiel- en coupetekeningen

Put 1 profiel 1.1 ZO

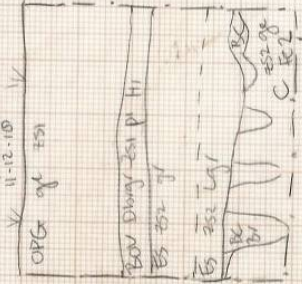

Put 1 § 9
dbrg G2 onderin
waarschijnlijk

Put 1 profiel 1.2 NW

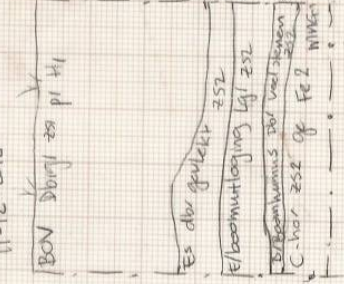

Put 2 profiel 2.1 ZW

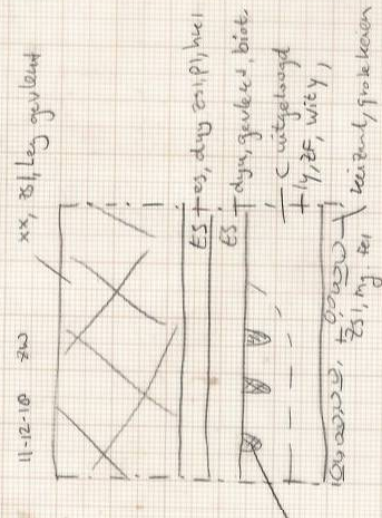
Es is zeer uitgesproken door Bensen
onderaan nog kleine BC, Bena helemaal
afgept door Es

Put 1 profiel 1.3 ZO

mogelijk in de boor gezien als E,
in uitsluitend het weerop restanten van boom
252 - mogelijk in boor gezien als B
in uitsluitend meer op restanten boom

Put 2 profiel 2.2
11-12-18
CL3
1:20
F

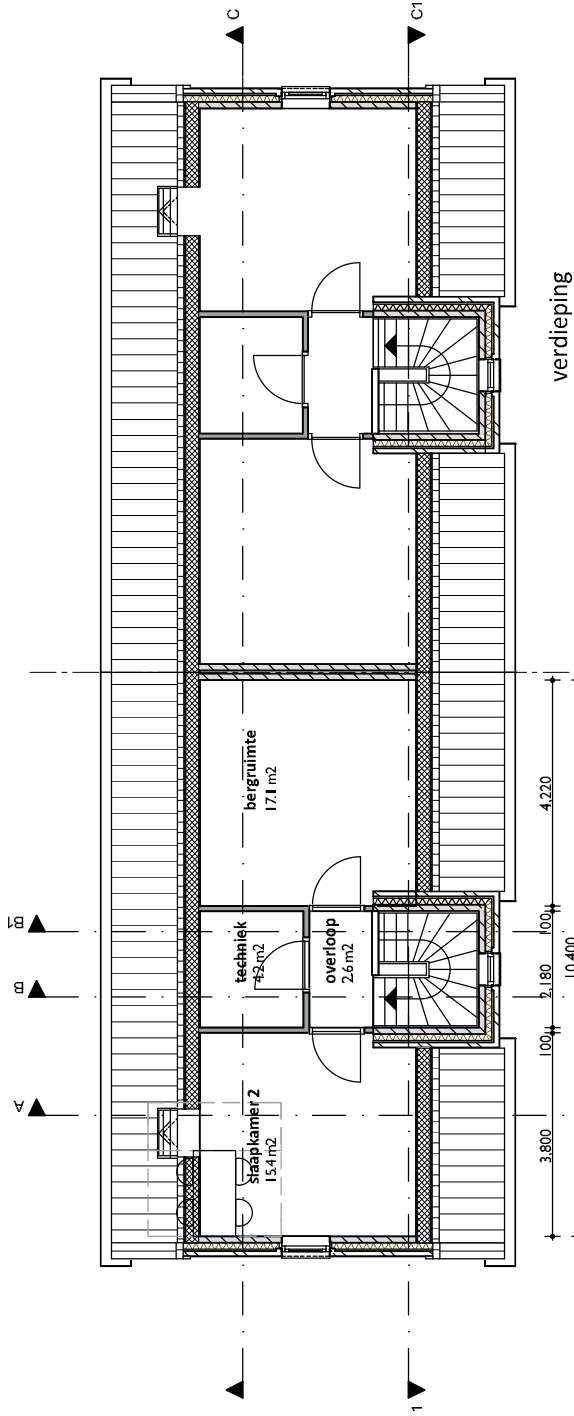
diergingen

Gieten, Naweg 10A
Gieten, Naweg 10A
2018-10/08
om 4650723100
10-12-2018
tekening 1

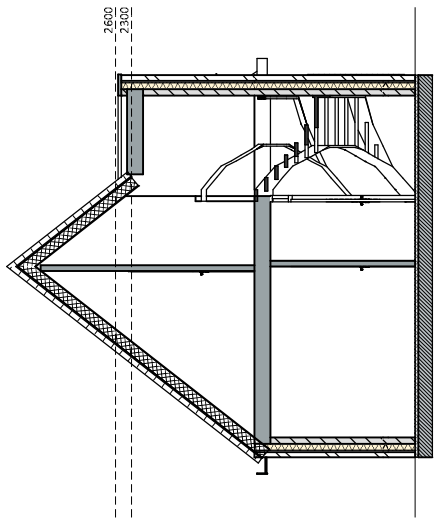
Schetsonwerp

Naweg | Gieten

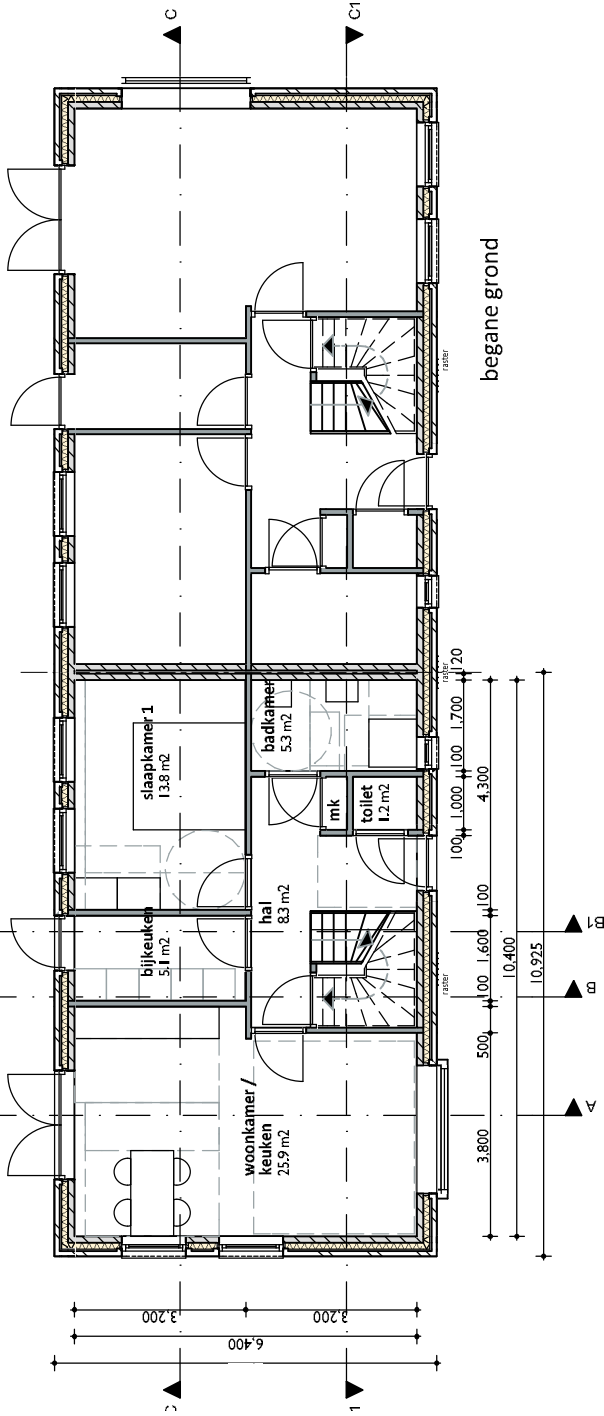

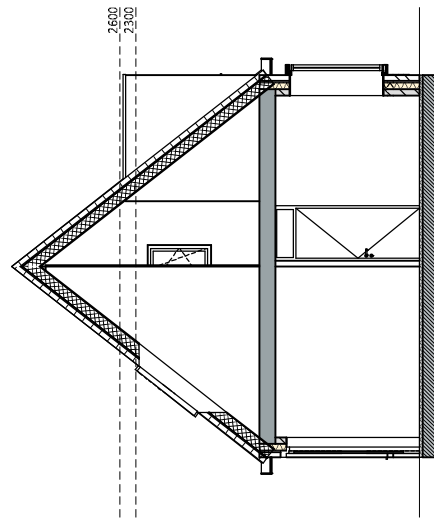
verdieping

doorsnede B

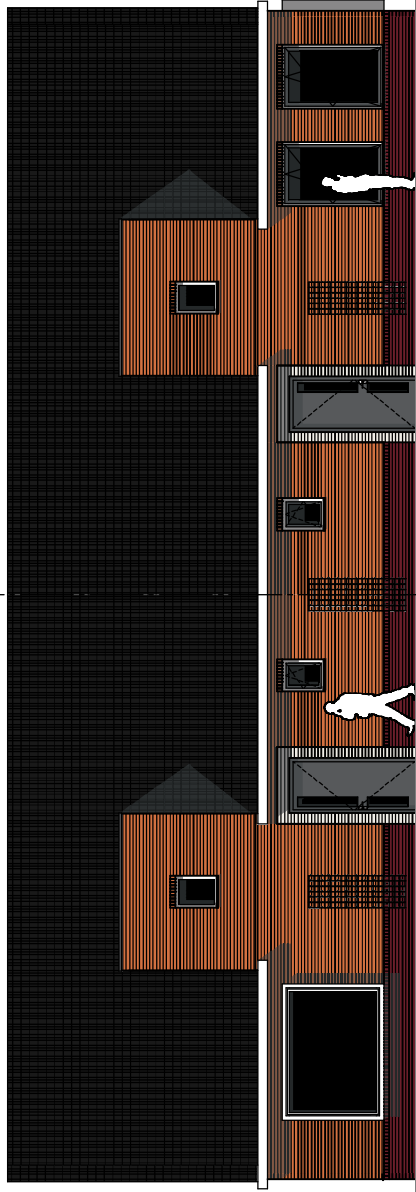
begane grond

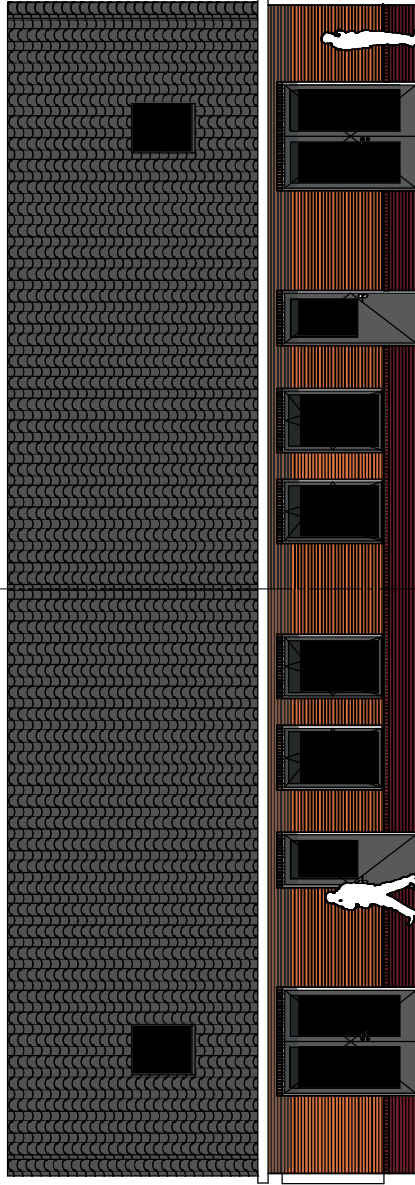
doorsnede B

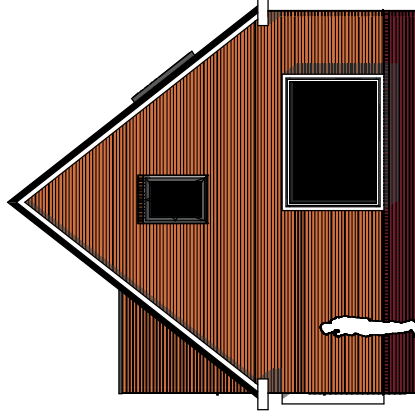
links

voor

achter

rechts

gegevens Naweg

opdrachtgever Woningstichting De Volmacht bedrijfsadres bedrijfspostcode, Gieten	projectmanagement bedrijfsnaam bedrijfsadres bedrijfspostcode, plaats		constructeur bedrijfsnaam bedrijfsadres bedrijfspostcode, plaats		installatieadviseur en bouw fysica bedrijfsnaam bedrijfsadres bedrijfspostcode, plaats		bouwkostenadviseur bedrijfsnaam bedrijfsadres bedrijfspostcode, plaats		projectteam KAW contactpersoon: Henk Kieft directielid, partner 06 557 485 91 h.kieft@kaw.nl		KAW www.kaw.nl
	contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: Marcel Tankink Senior projectleider, adviseur 06 557 485 87 mtankink@kaw.nl		
projectgegevens Naweg Gieten	contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: naam telefoon mobiel email		contactpersoon: Mark Oostmeijer bouwkundig tekenaar 088 5290000 m.oostmeijer@kaw.nl		Rotterdam Pelgrimstraat 1 3029 BH Rotterdam Telefoon 088 529 000
											Eindhoven Bloemfonteinstraat 62 - lokaal 14 5642 EH Eindhoven Telefoon 088 529 000

KAW is een bijzonder bureau. Onze ambitie is stedelijke, ruimtelijke en sociale vernieuwing vooruit helpen. Met mooie ontwerpen, goed onderzoek, werkzame adviezen, duurzame techniek en resultaatgericht projectmanagement. We werken vanuit Groningen, Rotterdam, Eindhoven en Barcelona. Meer informatie kunt u vinden op www.kaw-e.nl en www.kaw.nl